

קבלת החלטות נתמכת

תיאור תפקיד התומכת והתומך בקבלת החלטות ומתן כלים מעשיים לניהול

אוקטובר 2022

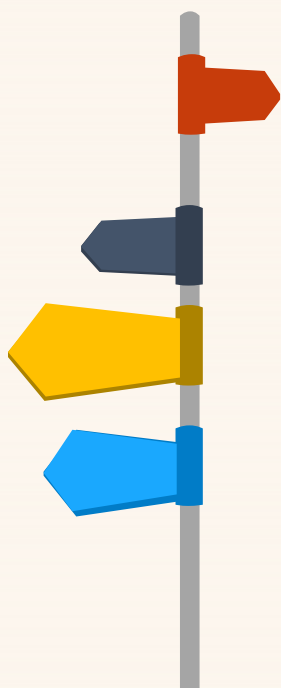
שותפים לפיתוח

משרד המשפטים, אגף האפוטרופוס הכללי (האפ"כ), היחידה לפיקוח על אפוטרופסות וחלופות
הג'וינט, ישראל מעבר למוגבלויות
עמותת מוזאיקה
עמותת מרו"ה (משפט, רווחה והעצמה)

פיתוח מתודולוגי

מפתחות פתרונות הדרכה

תודה לכל המגיבים, המתנדבים והתומכים שהיו לנו לעזר רב בפיתוח החוברת.

סעיף 67 ב' לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב – 1962 (להלן: "החוק") שהוסף במסגרת תיקון 18 לחוק, הציב אתגר גדול בפני האפוטרופוס הכללי. הסעיף עוסק בקבלת החלטות נתמכת ומאפשר מינוי תומכים בקבלת החלטות לאדם המתקשה בכך, אך יכול להחליט אם יקבל את הסיוע המתאים. בתהליך זה ההחלטה נותרת בידי מקבל התמיכה (המכונה "מקבל ההחלטות") וכך גם האחריות להחלטה ולהשלכות הנובעות מקבלתה. לשון החוק אינה מרחיבה על האופן בו תבוצע התמיכה הלכה למעשה, והחוק אינו מפרט מי יהיו התומכים, איזו הכשרה עליהם לקבל וכיצד עליהם לבצע את תפקידם.

בעקבות כך החל תהליך למידה ממושך ומעמיק אודות מהותה של התמיכה וכיצד ראוי שתתקיים בפועל. בתהליך זה השתתפו יחידת הפיקוח על אפוטרופסים וחלופות לאפוטרופסות במשרד המשפטים, ישראל מעבר למוגבלויות בג'וינט, השותפים למיזם והארגונים "מרו"ה - משפט רווחה והעצמה" ו"מוזאיקה" המפעילים את המיזם. המיזם כולל גיוס תומכים מתנדבים בקבלת החלטות עבור אנשים ללא עורך משפחתי וללא אמצעים כלכליים וליווי שלהם, ופיילוט לעריכת הסכמים למינוי תומכים.

המטרה שהעמדנו לנגד עינינו הייתה פיצוח תפקידם של התומכים בקבלת ההחלטות והבנה עמוקה של הכישורים הנדרשים לו. בנוסף, פיתוח ההכשרה שיש לתת לתומכים והתחומים המרכזיים שיש להתמקד בהם, לרבות האופן שבו יש להנחות את התומכים על מנת לאפשר להם לפעול באופן מיטבי במהלך תפקידם.

תהליך חילוץ הידע מן המומחים העוסקים בדבר נעשה בהובלתה של מרב סדובסקי מחברת "מפתחות", ובמסגרתו נדרשנו להעמיק בעבודת התומכים, להבין את מהות האתגרים עימם הם מתמודדים ואת הכלים הנחוצים להם.

בחוברת שלפניכם שלושה פרקים המשלימים אחד את השני:

- **פרק ראשון** - ניתוח עיסוק של התומכים בקבלת החלטות, לרבות התובנות לגבי כל שלב.
- **פרק שני** - כלי לשימושם של רכזי התומכים והתומכים עצמם, המרכז את ההנחיה הנדרשת בכל שלב.
- **פרק שלישי** - שמונה סיפורי מקרה מתוך עבודתם של התומכים והאתגרים עימם הם מתמודדים.

אנו מודים לתומכים ולמקבלי ההחלטות שלקחו חלק פעיל בתהליך, שאפשרו לנו הצצה לעולמם, ששיתפו אותנו בדילמות, בקשיים ובהצלחות ודייקו אותנו בתובנות שעלו. תודה לשותפינו ממשרדי הממשלה ומארגוני החברה האזרחית שנתנו יד וכיוונו.

אנו נמצאים בראשית הדרך בתהליך של למידה מתמדת, תוך כדי העבודה בשטח. החוברת המובאת בפניכם הינה תוצר ראשון של תהליך זה ומהווה פתח, כך אנו מקווים, לפרסומים נוספים שיבטאו את הלמידה המתמשכת של עבודת התומכים.

בברכה,

צוות קבלת החלטות נתמכת באפוטרופוס הכללי ובישראל מעבר למוגבלויות

פרטי התקשרות לקבלת מידע בנושאי קבלת החלטות נתמכת:

טלפון: 055-6838798

מייל: HACHLATOT-APT@justice.gov.il

תוכן העניינים

פרק ראשון – תיאור תפקיד התומכת והתומך בקבלת החלטות	6
א. תפקיד התומכים בליווי בתהליך קבלת ההחלטה	7
ב. תפקיד התומכים בבניית תוכנית פעולה למימוש ההחלטה	9
ג. תפקיד התומכים בליווי מימוש התוכנית [רק במידת הצורך ובהסכמה מפורשת של מקבלי ההחלטות]	10
פרק שני - כלי עבודה לליווי התמיכה בקבלת החלטות שאלון 360	12
- שאלות מכוונות לבירור האמון בבסיס לתמיכה	13
א. שאלות מכוונות לבירור רצון מקבל ההחלטות	13
ב. שאלות מכוונות לצורך איסוף מידע רלוונטי והשלמה	14
ג. שאלות מכוונות להסבר המידע בשפה פשוטה	14
ד. שאלות מכוונות למיפוי אפשרויות לרבות יתרונות וחסרונות של כל החלטה	15
ה. שאלות מכוונות לשלילת אפשרויות ובחירת ה-אפשרות	15
ו. שאלות מכוונות לתפקיד התומכים במימוש ההחלטה	16
פרק שלישי - סיפורי מקרה	18
סיפור מקרה ראשון תמיכה בקשיים רגשיים	19
סיפור מקרה שני תמיכה בהתנהלות כלכלית	20
סיפור מקרה שלישי תמיכה בסוגיות דיור	21
סיפור מקרה רביעי תמיכה בעניינים רפואיים	22
סיפור מקרה חמישי תמיכה בהתנהלות כלכלית	23
סיפור מקרה שישי תמיכה במיצוי זכויות ובהתנהלות כלכלית	24
סיפור מקרה שביעי תמיכה בהתמודדות עם קשיים רגשיים וכלכליים	25
סיפור מקרה שמיני התמודדות עם אלצהיימר וחשש מניצול	26
נספחים	28
דוגמא לבקשה למינוי תומך בקבלת החלטות	28
דוגמא לצו מוצע למינוי תומך	36
פסק דין בנושא קבלת החלטות נתמכת	40
מניפה לתומכים - שאלון 360	44
מניפה לגזירה תמיכה במקבלת ההחלטות	45
מניפה לגזירה תמיכה במקבל ההחלטות	48

פרק ראשון

תיאור תפקיד התומכת והתומך בקבלת החלטות

פרק ראשון – תיאור תפקיד התומכת והתומך בקבלת החלטות

מטרת תיאור התפקיד היא לפרט את תחומי אחריותם של התומכים והאופן בו עליהם לבצע את תפקידם, ולהגדיר מסגרת לתהליך קבלת ההחלטות. בפרק זה נציג מהו תפקידם של התומכים בקבלת ההחלטות, נעבור יחד על כל שלב בתהליך קבלת ההחלטות ונפרט את המחויבות הנדרשת מהתומכים בכל אחד מהשלבים.

מקבלות ומקבלי ההחלטות הינם אנשים המתקשים בקבלת החלטות בעצמם, ולעיתים גם במימושן, אך מסוגלים לכך כאשר ניתנת להם תמיכה מותאמת לצרכיהם, כגון: תיווך, פישוט השפה והנגשה. תפקיד התומכים בקבלת החלטות הוא לסייע למקבלי ההחלטות בנושאים שבהם התמנו על ידי בית המשפט (או נקבעו בהסכם¹). לעיתים יתמנו מספר תומכים, ולעיתים תומכת או תומך.

בין כלל הנושאים האפשריים:

- עניינים כספיים - כגון חשבון בנק, חוזים והסכמים שיש בהם עניין כספי.
- עניינים אישיים - כגון מקום מגורים, תעסוקה, פעילות פנאי.
- עניינים רפואיים - כגון איסוף מידע לגבי טיפול רפואי.
- לעניין מסוים (לעיתים המינוי ניתן לצורך התמודדות עם פתרון של בעיה מסוימת) - כגון מתיחות הקיימת במשפחה סביב נושא של חלוקת רכוש או פתרון בעיית דיור.

מרכיבי תפקיד התומכים בקבלת ההחלטות:

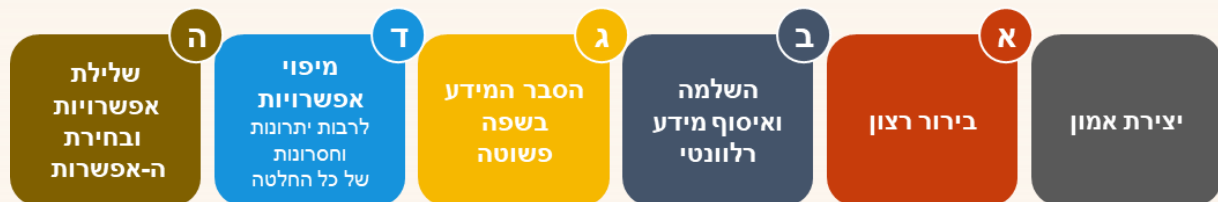

התהליך המוצג כאן מתבצע כל פעם מחדש לגבי כל אחת מההחלטות הדרושות, כדי לסייע למקבלי החלטות לקבל החלטות המתאימות להם בהתאם לרצונם ולתפיסת עולמם, תוך שמירה על האוטונומיה שלהם בעת התהליך. התרשים להלן משקף את התפיסה הערכית שבבסיס הגדרת תפקידם של התומכים, אשר עיקרו ליווי בתהליכי קבלת החלטות ופחות במימושן.

¹ הכוונה להסכמים שנערכו במסגרת הפיילוט שהתקיים בשותפות של אפטרופוס הכללי, וישראל מעבר למוגבלות בג'וינט.

פרק ראשון – תיאור תפקיד התומכת והתומך בקבלת החלטות

א. תפקיד התומכים בליווי בתהליך קבלת ההחלטה

יצירת אמון בבסיס לתמיכה

קשר התמיכה יכול להיות אינטנסיבי, מחייב מאוד ומתמשך. משום כך הוא מצריך יחסי אמון והיכרות מעמיקה בין מקבלי ההחלטות ובין התומכים. התמיכה כוללת עיסוק בנושאים האישיים והפרטיים ביותר של מקבל ההחלטות ולכן הקשר דורש פתיחות מלאה ושיתוף מתמיד, כולל בסוגיות אישיות. **אמון מלא, כנות משני הצדדים, והבנה של המניעים העומדים מאחורי הפעולות של מקבלי ההחלטות יסייעו לתומכים ללוות בצורה המיטבית את תהליך קבלת ההחלטות.**

א. בירור הרצון

נקודת המוצא של תהליך התמיכה מלכתחילה הינה שמקבלי ההחלטות יביעו רצון: רצון לקבלת התמיכה, נכונות לליווי של התומכת או התומך בתהליך, ושיתוף פעולה גם בהתמודדות עם אתגרים שבדרך. לצורך כך על התומכים בקבלת החלטות לתת למקבלי ההחלטות אפשרות ובמה לבטא את רצונותיהם וללוות אותם בדרך הייחודית להם. הנחת היסוד של התומכים היא שמקבלי ההחלטות הם אדונים לחייהם והמומחים לחייהם, ולכן הבעת הרצון שלהם משמעותית, והיא זו שקובעת בפועל את דרך הפעולה. חשוב שהתומכים יגיעו להבנה ויהיו מודעים לתגובות שמתעוררות בהם בעקבות הדיאלוג עם מקבלי ההחלטות, ויתנהלו בחוסר שיפוטיות. על התומכים להיות מודעים ליכולתם להשפיע על מקבלי ההחלטות ועליהם להימנע מכך ככל הניתן ולהקפיד לפעול על פי תפיסת העולם ורצונם של מקבלי ההחלטות, גם כאשר תפיסותיהם האישיות שונות ואף מנוגדות לאלה של מקבלי ההחלטות.

ב. השלמה ואיסוף מידע רלוונטי

תהליך איסוף המידע והשלמתו הוא שלב חיוני בדרך לקבלת ההחלטה. חשוב לקבל את כל המידע הרלוונטי הקיים, למפות את חוסרי המידע ולהשלים אותם במידת האפשר. זאת כדי להצליח לראות תמונה רחבה שתאפשר קבלת החלטה ריאלית ובהירה. כדי להצליח לבצע זאת על התומכים להקשיב, לאסוף מסמכים ממוסדות רלוונטיים כגון: מסמכי ביטוח לאומי, מסמכי בנקים, חלופות לדיור ועוד. כל זאת כדי להתייחס למידע שמקבלי ההחלטות מביאים. יש לקחת בחשבון שהמידע עלול לעיתים להיות חלקי, חסר או מוטע, ולכן חשוב לוודא אותו ככל הניתן. כמו כן, יש להשלים את איסוף המידע יחד או לפנות למקורות נוספים

(התומכים יכולים לפנות בידיעתם של מקבלי ההחלטות ובאישורם). כל מה שמקבלי ההחלטות יכולים לעשות בעצמם – חשוב שיעשו לבד, ובמה שהם זקוקים לעזרה - יעזרו בתומכים.

פרק ראשון – תיאור תפקיד התומכת והתומך בקבלת החלטות

ג. הסבר המידע בשפה פשוטה

רכיב משמעותי בתמיכה הוא הסבר המידע באופן מובן, ברור ומותאם למקבלי ההחלטות. המטרה היא לאפשר למקבלי ההחלטות להבין את המידע כפשוטו, מה משמעותו וכיצד הוא ישפיע על חייהם ועל התנהלותם. כדי לממש זאת על התומכים למסור את המידע באופן שיקל על מקבלי ההחלטות לקבל אותו. עליהם לפרוש את המידע כפי שהוא במציאות, להנגיש אותו ולהעביר את המסרים באופן ברור ומותאם למקבלי ההחלטות.

ד. מיפוי אפשרויות, לרבות יתרונות וחסרונות של כל החלטה

כדי שמקבלי ההחלטות יוכלו לבחור את ההחלטות הנכונות עבורם, על התומכים לסייע להם לאתר את החלופות הרלוונטיות ולברר עמם את היתרונות והחסרונות של כל חלופה, לבחון את ההשלכות שלה ולבדוק, עד כמה שהדבר ניתן, איך תשפיע על החיים של מקבלי ההחלטות. במידת הצורך, התומכים יכולים גם להציג אפשרויות שלא נלקחו בחשבון על-ידי מקבלי ההחלטות.

ה. שלילת אפשרויות ובחירת ה-אפשרות

אחד מן האתגרים בתהליך קבלת ההחלטה עשוי להיות הצפה בכמות רבה של חלופות, שמובילה לקושי להתמקד בחלופות הטובות והמתאימות למקבלי ההחלטות. הדרך לעשות זאת היא צמצום החלופות הקיימות ושליטת האופציות שאינן רלוונטיות. אתגר משמעותי נוסף הינו להבין את מידת ההתכנות, הריאליות וההתאמה של כל חלופה לצרכים ולרצונות של מקבלי ההחלטות. לעיתים הבחירה היא בין חלופה טובה אחת לשנייה, ולפעמים הבחירה היא מתוך ברירת מחדל ובחירה בחלופה שהיא בגדר "הרע במיעוטו".

כדי להבטיח שמקבלי ההחלטות בוחרים את החלופה המתאימה להם, לאחר שהבינו את כל האפשרויות העומדות בפניהם ואת הרלוונטיות של כל אחת מהן לחייהם, ניתן לפסול יחד חלופה שאינה ניתנת למימוש, לשאול יחד מה עוד ניתן לעשות כדי לבחור את דרך הפעולה, ולאחר מכן להחליט איזו הצעה עדיפה.

לסיכום שלב ליווי בקבלת ההחלטה, ומתוך מפגש של התיאוריה עם המציאות: לעיתים קיים קושי שלא מאפשר למקבלי ההחלטות לקבל החלטה. הקושי יכול להיות רגשי, קוגניטיבי, מעשי או התנגדות מכל סוג שהוא. במצבים כאלה חשוב שהתומכים יבינו מהו הקושי כדי לשקף אותו למקבל ההחלטות, וזאת כדי למצוא דרכים להתגבר על קושי זה.

על התומכים לסייע למקבלי ההחלטות להבין מהו האתגר העומד בפניהם בקבלת ההחלטה, לשקף להם אותו ולסייע להם להתמודד עימו בדרכים שונות. חשוב שתהליך הבירור יעשה רק לשם קידום מימוש ההחלטה ולא לצורך טיפול רגשי.

פרק ראשון – תיאור תפקיד התומכת והתומך בקבלת החלטות

ב. תפקיד התומכים בבניית תוכנית פעולה למימוש ההחלטה

לעיתים קרובות הקושי הינו במימוש של התוכנית מהמחשבה למעשה. על מנת להתגבר על הקושי הביצועי יש לבנות תוכנית פעולה למימוש ההחלטה. לצורך כך על התומכים להגדיר עם מקבלי ההחלטות את הצעדים הנדרשים למימוש ההחלטה. רצוי לכתוב את הפעולות הנדרשות לביצוע המשימה או להגדיר אותן באופן מוחשי אחר, הברור למקבלי ההחלטות. לצד הגדרת הפעולות יש לכלול לוח זמנים ברור לביצוע המהלכים ולהגדיר את המשתתפים (או בעלי התפקיד) הנדרשים לכל פעולה, ואת מידת המעורבות הנדרשת מצד התומכים בכל פעולה, לרבות מעקב אחר מימוש ההחלטה.

כדאי שתוכנית הפעולה תכלול:

- **רשימת פעולות ברורה ומוגדרת** הכוללת את הצעדים למימוש ההחלטה.
- **פירוט המשתתפים בביצוע ההחלטה.** יש לפרט לגבי כל פעולה בנפרד, כולל צדדים שלישיים במידה ויש.
- **לוח זמנים** לביצוע כל אחד מן השלבים (תאריך או טווח זמנים).
- **בחינה האם נדרשת מעורבות של התומכת או התומך,** ואם כן באיזו מידה.
- **נקודות זמן לביצוע מעקב משותף** אחר מימוש התוכנית.

פרק ראשון – תיאור תפקיד התומכת והתומך בקבלת החלטות

ג. תפקיד התומכים בליווי מימוש התוכנית [רק במידת הצורך ובהסכמה מפורשת של מקבלי ההחלטות]

לעיתים חלק מתהליך התמיכה הינו שלב המימוש המתקיים לאחר שהתקבלה ההחלטה. השלב היישומי עשוי להיות מאתגר למקבלי ההחלטות, ולעיתים יתקשו במימושו גם לאחר שקיבלו החלטה בעצמם ועברו את כל התהליך באופן מלא.

תפקידם של התומכים לסייע למקבלי ההחלטות לממש את החלטתם באופן תהליכי:

- לברר עם מקבלי ההחלטות האם ובאיזה אופן התוכנית ממומשת, אילו חלקים לא בוצעו ומה היו החסמים שמנעו את המימוש.
- לסייע בבירור ובהבנת הקושי עימו מקבלי ההחלטות מתמודדים.
- לשקף את הקושי או החסמים ולמצוא יחד את הדרך הנכונה והמתאימה להתגבר עליהם.
- להגיע ממקום של בירור ענייני, בונה ומקדם ולא ממקום שיפוטי (או מתנשא).
- ללוות את מקבלי ההחלטות בפנייה משותפת לצדדים שלישיים בעת הצורך.

לעיתים קרובות יישום ההחלטות עשוי להיות משולב במיצוי הזכויות של מקבלי ההחלטות. תהליך זה מלווה לרוב בהתמודדות עם מערכות בירוקרטיות מורכבות. **תפקידם של התומכים בתהליך זה הוא לסייע למקבל ההחלטות** לאתר ניירת ומסמכים, לסייע לארגן אותם באופן מסודר, לאתר אתרי אינטרנט רלוונטיים, לסייע בפנייה פרונטלית, טלפונית או דיגיטלית למערכות הרלוונטיות, לסייע למקבלי ההחלטות במהלך הפניות ובמקרים מסוימים אף לטפל בפניות בעצמם (לדוגמא סיוע במילוי טפסים, השגת המסמכים הנדרשים וצירופם). לעיתים רק לאחר מיצוי זכויות יתאפשר תהליך קבלת ההחלטות ומימושו.

בהיעדר אפשרות אחרת, יינתן יפוי כוח לביצוע הפעולה כחלק ממימוש ההחלטה שהתקבלה. במצבים שבהם מקבלי ההחלטות לא יוכלו לפנות לצדדים שלישיים בעצמם או לבצע את הפעולות מסיבות פיזיות, רפואיות, רגשיות או אחרות, התומכים יוכלו לסייע למקבלי ההחלטות לבצע את ההחלטות על ידי בקשה מפורשת מצד מקבלי ההחלטות ומתן יפוי כוח לתומכים בקבלת ההחלטות לביצוע הפעולה. **יודגש כי התומכים יוכלו לפעול במקום מקבלי ההחלטות רק מתוקף יפוי כוח בכתב או בכל דרך מתועדות אחרת** (על יפוי הכוח להיות תואם לנוהל הקיים אצל צד שלישי למתן יפוי כוח ובהתאם להוראת החוק) **ובנושא מוגדר בלבד.**

פרק שני

כלי עבודה לליווי התמיכה בקבלת החלטות

פרק שני - כלי עבודה ללווי התמיכה בקבלת החלטות | שאלון 360

בפרק זה נציג כלי שיוכל לסייע להדרכת תומכים בתהליך קבלת ההחלטות או להוות כלי למשוב עצמי לתומכים עצמם לצורך טיוב התמיכה.

איך הכלי בנוי?

לכל שלב בתהליך קבלת ההחלטות המופיע בתיאור התפקיד, יצרנו סט שאלות שיוכלו לסייע בחשיבה על העמקת וטיוב התמיכה, ולסייע בהבנת המקור להתנגדויות או לפערים בין הרצון למימוש בפועל. השאלות נכתבו ונבחרו מתוך ניסיון רב ומגוון ומטרתן להאיר את הנושא, לבצע בירור ממוקד ונכון ככל הניתן, ולהבין טוב יותר כיצד לבצע את המשך התמיכה.

להלן שלבי תהליך קבלת ההחלטות לאור מיפוי תיאור התפקיד:

מי יוכל להשתמש בשאלות?

- התומכים - ככלי למשוב עצמי, לרפלקציה וללמידה וכסרגל למדידה עצמית לצורך טיוב התמיכה.
- הרכזים - ככלי להדרכת התומכים.

איך נשתמש בכלי?

1. **נזהה את השלב**, הדילמה וההתלבטות של מקבלי ההחלטות מתוך השלבים הקיימים.
2. **נשאל את עצמנו** (אם הננו משמשים כתומכים) **או את מקבלי ההחלטות** (אם הננו מנחים תומכים) **את השאלות המופיעות בהתאם לשלב שנבחר**.
3. נאסוף את התובנות ונמשיך לשלבים נוספים בהתאמה.

* להדפסת סט השאלות כ"מניפה" נוחה ושימושית - [ראו נספח "מניפה - שאלון 360 לגזירה"](#)

בגרסאות בלשון פניה למקבלת ההחלטות ולמקבל ההחלטות.

בהצלחה!

פרק שני - כלי עבודה ללווי התמיכה בקבלת החלטות | שאלון 360

לתשומת ליבכם, השאלות מנוסחות בלשון זכר ופונות לשני המינים. בנספחים ניתן להדפיס את המניפה ככלי עבודה מותאם מגדרית בתמיכה במקבלת החלטות, ובמקבל החלטות.

- שאלות מכוונות לבירור האמון כבסיס לתמיכה

אם לדעתכם הסיבה שמעכבת את מקבלי ההחלטות מקבלת ההחלטה ומימושה, הינה קושי או אתגר ביצירת האמון ביניכם - אתם מוזמנים לשאול את עצמכם את השאלות הבאות כדי לשפוך אור על הנושא, ולהבין טוב יותר כיצד להמשיך את התמיכה.

1. עד כמה אתם מכירים את מקבל ההחלטות?
2. עד כמה נוצרה ביניכם פתיחות?
3. באיזו מידה אתם מבינים את המניעים שלו?
4. עד כמה מקבל ההחלטות משתף אתכם בסוגיות אישיות?
5. באילו מקומות הייתם רוצים שיהיה יותר אמון ביניכם?
6. עד כמה לדעתכם מקבל ההחלטות מחכה לפגישה אתכם?

א. שאלות מכוונות לבירור רצון מקבל ההחלטות

אם לדעתכם הסיבה שמעכבת את מקבלי ההחלטות מקבלת החלטה וביצועה, הינה קשורה למידת הרצון בקבלת ההחלטה - אתם מוזמנים לשאול את עצמכם את השאלות הבאות כדי לשפוך אור על הנושא, ולהבין טוב יותר כיצד להמשיך את התמיכה.

1. מה מקבל ההחלטות רוצה לקדם?
2. האם מקבל ההחלטות אמר לכם שזהו הרצון שלו?
כיצד הוא ביטא את הרצון שלו? האם אמר במפורש שזהו רצונו? האם היו לו הסתייגויות או חששות בנושא?
3. למה מקבל ההחלטות רוצה לקדם נושא זה?
4. האם לדעתכם מישוה אחר משפיע על הרצון שלו?
אילו עוד אנשים משמעותיים מלווים אותו ובאילו תחומים? באיזו מידה הוא חושב שההשפעה שלהם מיטיבה?
האם הוא ביטא שהם לוחצים עליו לקבל החלטה כזו או אחרת או לפעול בניגוד לרצונו? במה זה בא לידי ביטוי?
5. האם הרצון שלו עקבי וחוזר על עצמו?
6. עד כמה קל למקבל ההחלטות לבטא את הרצון שלו?

פרק שני - כלי עבודה ללווי התמיכה בקבלת החלטות | שאלון 360

ב. שאלות מכוונות לצורך איסוף מידע רלוונטי והשלמה

אם לדעתכם הסיבה שמעכבת את מקבל ההחלטות מקבלת ההחלטה ומימושה, הינה מחסור במידע ובנתונים רלוונטיים - אתם מוזמנים לשאול את עצמכם את השאלות הבאות כדי לשפוך אור על הנושא, ולהבין טוב יותר כיצד להמשיך את המשך התמיכה.

1. מהם מקורות המידע הרלוונטיים לקבלת ההחלטה?

האם היה צורך באיסוף מידע לצורך קבלת החלטות? איזה מידע?

האם איסוף המידע הינו צורך חדש של מקבל ההחלטות או הוא זקוק כבר זמן מה למידע זה?

2. באילו מקורות מידע חיפשתם יחד?

3. מהי הסיבה שהמידע לא התקבל עד היום?

כיצד פעל מקבל ההחלטות, באיזו מידה ובאילו תחומים זה הצליח ובאילו לא?

4. עד כמה מקבל ההחלטות שותף מלא או חלקי לחיפוש המידע?

באיזו מידה ובאיזה אופן מקבל המידע הינו שותף לחיפוש המידע?

האם מקבל ההחלטות ביטא רצון או צורך לקבל כלים או להצליח לעשות זאת בעצמו בעתיד? במידה וכן, האם בנייתם תוכנית המכוונת לכך?

5. האם צו בית משפט מספק או שנדרש ייפוי כוח ספציפי?

6. באיזה מקור מידע תוכלו ללמד את מקבל ההחלטות לחפש בעצמו?

לדוגמה האם נבדק "האזור האישי" של מקבל ההחלטות (בביטוח לאומי, בבנק, במשרד הפנים, באתר כל זכות וכו')?

ג. שאלות מכוונות להסבר המידע בשפה פשוטה

אם לדעתכם הסיבה לעיכוב מקבל ההחלטות מקבלת ההחלטה ומימושה, הינה קושי בהבנת המידע לעומק - אתם מוזמנים לשאול את עצמכם את השאלות הבאות כדי לשפוך אור על הנושא, ולהבין טוב יותר כיצד להמשיך את התמיכה.

1. מהי הדרך שמצאתם להסביר את המידע?

2. האם נדרשו התאמות ודוגמאות מוחשיות?

3. מה חשוב להסביר ביחס להחלטה?

4. האם הסברתם למקבל ההחלטות את השפעות ההחלטה על חייו?

5. באיזו מידה הרגשתם שמקבל ההחלטות הבין את המידע ואיך זיהיתם זאת?

פרק שני - כלי עבודה ללווי התמיכה בקבלת החלטות | שאלון 360

ד. שאלות מכוונות למיפוי אפשרויות לרבות יתרונות וחסרונות של כל החלטה

אם לדעתכם הסיבה שמעכבת את מקבל ההחלטות מקבלת ההחלטה ומביצועה, הינה אי הבנת היתרונות והחסרונות של האפשרויות השונות בצורה מעמיקה - אתם מוזמנים לשאול את עצמכם את השאלות הבאות כדי לשפוך אור על הנושא, ולהבין טוב יותר כיצד יש להמשיך את התמיכה.

1. מהן כל האפשרויות שמיפיתם?

2. האם מקבל ההחלטות מבין את ההשלכות של כל אחת מן האפשרויות? עד כמה הוא מונע משיקולים רגשיים?

3. מהם היתרונות והחסרונות של כל אפשרות להחלטה שעומדת בפניו?

? מה הפער הקיים בין כמות היתרונות לכמות החסרונות?

4. באיזו דרך השתמשתם כדי למצוא את היתרונות והחסרונות?

5. כמה אפשרויות הציע מקבל ההחלטות, וכמה אתם הצעתם כתומכים?

כמה אפשרויות הציע מקבל ההחלטות? באיזו מידה אתם מרגישים שחקרתם לעומק את היתרונות והחסרונות של כל חלופה, ושמקבל ההחלטות הבין לעומק את האפשרויות הקיימות והשלכותיהן?

באיזו מידה היה מקבל ההחלטות שותף פעיל בהעלאת החלופות ו/או בבחינת היתרונות, החסרונות וההשלכות?

6. באילו דרכים ניתן להשיג את מה שמקבל ההחלטות רוצה?

ה. שאלות מכוונות לשלילת אפשרויות ובחירת ה-אפשרות

אם לדעתכם הסיבה לעיכוב מקבל ההחלטות מקבלת ההחלטה וביצועה, הינה קושי בחירת האפשרות המועדפת/ הטובה / המתאימה ביותר עבורו - אתם מוזמנים לשאול את עצמכם את השאלות הבאות כדי לשפוך אור על הנושא, ולהבין טוב יותר כיצד להמשיך את התמיכה.

1. אילו אפשרויות נשללו? למה?

2. איזו אפשרות נבחרה? למה? איזו החלטה מקבל ההחלטות הכי אהב? האם היה פער מול הבחירה?

3. אילו שיקולים, לרבות שיקולים רגשיים, היו הכי משמעותיים בקבלת ההחלטה?

4. האם היו חלופות שלא נשקלו? למה?

5. איזו החלטה הכי נכונה לדעתכם? האם יש פער?

האם הרגשתם שמקבל ההחלטות פועל באופן שעלול לפגוע בו? אם כן, מה עשיתם?

האם היו בחירות של מקבל ההחלטות שהיה לכם קשה לקבל? מדוע? מה עשיתם?

באיזו מידה אתם מרגישים ששמרתם על האוטונומיה ועל יכולת ההחלטה העצמאית של מקבל ההחלטות?

מה היה עוזר לכם לעשות זאת טוב יותר?

האם עלו דברים שהם מבחינתכם קו אדום ומעוררים את השאלה האם אתם יכולים להמשיך בתמיכה?

פרק שני - כלי עבודה ללווי התמיכה בקבלת החלטות | שאלון 360

ו. שאלות מכוונות לתפקיד התומכים במימוש ההחלטה

אם לדעתכם הסיבה שמעכבת את מקבל ההחלטות מביצוע ההחלטה הינה קושי במימוש בפועל של ההחלטה - אתם מוזמנים לשאול את עצמכם את השאלות הבאות כדי לשפוך אור על הנושא, ולהבין טוב יותר כיצד להמשיך את התמיכה.

1. עד כמה מקבל ההחלטות ביקש סיוע במימוש ההחלטה?

עד כמה מקבל ההחלטות ביטא את הקושי וביקש מכם עזרה, ובאיזו מידה זה בא מכם?

2. האם בניתם תוכנית למימוש ההחלטה? במידה וקיימים חסמים רגשיים, עד כמה התייחסתם גם אליהם?

3. מי אמור לפעול למימוש ההחלטה?

האם מקבל ההחלטות אמור לעשות זאת לבד? האם הוא הביע חשש או הגדיר חסם? האם הוא ביקש עזרה בכך?

במידה ויש לתומכים מעורבות במימוש: מהי חלוקת התפקידים ביניכם?

במידה ואין לתומכים מעורבות במימוש: האם קיבלתם עדכון בנושא?

4. באיזו מידה מקבל ההחלטות פעל בהתאם להחלטה? אם במידה מועטה – מה הסיבה לכך?

האם היו חסמים או עיכובים במימוש ההחלטות? מדוע לדעתכם? כיצד פעלתם?

5. אילו פעולות תוכלו ללמד את מקבל ההחלטות כדי שיוכל לממש זאת בעצמו?

פרק שלישי

סיפורי מקרה תמיכה בקבלת החלטות

פרק שלישי - סיפורי מקרה

מטרת הסיפורים היא להכיר את האנשים שמאחורי המקרה ולשקף את מערכת היחסים הנרקמת בתמיכה ואת האופן בו התמיכה מסייעת לאנשים ומשנה את חייהם. בפרק זה נציג מספר מקרים שיכולים לשפוך אור ולו במעט על הערכים, השליחות והדינאמיקה שמתרחשת בתהליך התמיכה הניתן במסגרת פיילוט של הפעלת תומכים מתנדבים בקבלת החלטות. פיילוט זה נערך בשותפות האפוטרופוס הכללי וישראל מעבר למוגבלויות בג'וינט ומתבצע על ידי עמותות מרו"ה ומוזאיקה.

לפניכם שמונה סיפורים שמראים כל אחד בנפרד וכולם יחד את משמעות התמיכה ואופייה.

1. תמיכה בקשיים רגשיים
2. תמיכה בהתנהלות כלכלית
3. תמיכה בסוגיות דיור
4. תמיכה בעניינים רפואיים
5. תמיכה בפנייה לגופים שונים לצורך ניהול עניינים כלכליים
6. תמיכה במיצוי זכויות ובהתנהלות כלכלית
7. התמודדות עם קשיים רגשיים וכלכליים
8. התמודדות עם מחלה זחלנית (אלצהיימר) וחשש מניצול

בכל אחד מסיפורי המקרה נכיר את מקבלי ההחלטות, ונבין מדוע וכיצד כל אחד ואחד מהם הגיעו למיזם ומהי התמיכה הנדרשת להם. כמו כן נבין את הקשר עם התומכים - כיצד מתבצעת התמיכה בפועל, באילו תחומים מתמקדת התמיכה ואילו אתגרים מתלווים אליה.

קריאה פורייה!

סיפור מקרה ראשון | תמיכה בקשיים רגשיים

גלי, בחורה צעירה בבת 30, מתמודדת נפש. חייכנית וחברותית, רוצה להתקדם ולהתפתח. גלי מתמודדת עם קשיים רגשיים המונעים ממנה להתמיד בעבודה לאורך זמן. יש לה קשר מורכב עם בני משפחתה והמניע לפעולתה הוא לרצות את הסביבה, גם במחיר של פגיעה בצרכיה האישיים. גלי נוהגת לפעול בפזרנות, ניהול כספיה אינו מתנהל כשורה, יש לה חוב גדול וקנסות לגופים שונים.

בין גלי למשפחתה ומכריה שורר חוסר אמון, ולכן היא ממעטת להיעזר בהם. היא גרה בדיור נתמך ואמנם מוקפת שם באנשי מקצוע כגון יועצים ומטפלים, אך הם אינם מסייעים לה בהתנהלות הכלכלית ואינם פועלים מול גופים חיצוניים בקהילה. בנוסף, ישנן סוגיות חברתיות שנוגעות לחיים המשותפים בדיור הנתמך שמצריכות גורם ניטרלי ותומכים מבחוץ. מתאמת הטיפול, עו"ס בהכשרתה וחלק מהצוות בדיור הנתמך, פנתה בבקשה ליזום פגישת מידע כדי לבחון האם המיזם יוכל לקדם את גלי.

התמיכה הנדרשת לגלי קשורה לעניינים כספיים ובעיקר החזר חובות לגופים שונים, התייעצות לגבי קשרים מורכבים עם בני המשפחה, ועזרה בבחירת מקום עבודה שתוכל להתמיד בו למרות מצבה.

התומכת שנבחרה לגלי היא חנה, מתגוררת בתל אביב, אלמנה בבת 70. בעלת שמחת חיים, אנרגיות חיוביות וראייה אופטימית, אוהבת אנשים ובילויים. עבדה בעבר בתפקיד בכיר בבנק, בעלת ניסיון רב בתחום הפיננסי ובהחזר חובות. מעוניינת לעזור למישהי שזקוקה לתמיכה. יש לה זמן פנוי והיא מרגישה צורך למנוע מצבים של חוב, בדומה לאלו שנחשפה אליהם במהלך עבודתה בבנק. הגיעה למיזם בעקבות חברתה שמתנדבת בו והמליצה לה להשתתף בו.

גלי וחנה בקשר כחצי שנה, אך למתבונן מהצד נדמה כי הן מכירות שנים ארוכות. את תחילת הקשר ביניהן הן הקדישו להעמקת יחסי אמון ולהיכרות. כיום הן נפגשות פעם בשבוע בדירתה של גלי, וגלי מרגישה נוח להרים טלפון לחנה בין המפגשים כשהיא צריכה חיזוק או מילה טובה.

במהלך התמיכה אפשר לראות שגלי לומדת בהדרגה לשים גבולות לעצמה ולחשוב מה טוב עבורה, ופחות מנסה לרצות את בני משפחתה. היא עדיין מתקשה באיתור מקום עבודה קבוע, ולומדת להבין אילו סוגי עבודות פחות מתאימים לה, ואילו כדאי לה לחפש. לעיתים בשעת לחץ היא עדיין פועלת באימפולסיביות ובניגוד להחלטות שקיבלה בהתאם למערכת השיקולים שנבחרה על ידה עם התומכת, אך כיוון שחנה מבינה את הקשיים של גלי, מערכת היחסים ממשיכה להתקיים על בסיס חברי ונעים של אמון, הבנה, הכוונה וחיבה, כך שגלי יודעת שיש לה כתובת שתוכל לפנות אליה, כתובת אוהדת, מקבלת, מהימנה, חברית ובעלת חוכמת חיים.

סיפור מקרה שני | תמיכה בהתנהלות כלכלית

אלי, בחור צעיר בן 30, שקט ומופנם, מאובחן על הרצף האוטיסטי בתפקוד גבוה. מוקף בחברים של הוריו הדואגים לו ואוהבים אותו. הוא מתגורר בדירור נתמך, עובד בהייטק, מעוניין לקבל עזרה ומשתף פעולה.

אביו נפטר מזמן, ולאחרונה הוא התייתם מאימו. הוא הורגל שאימו מנהלת עבורו את ענייניו. לאור המצב החדש אלי נדרש לסיוע בניהול ענייניו הכלכליים. הוא הגיע למיזם בהמלצת אנשי טיפול מהדירור הנתמך שבו הוא מתגורר.

לאלי נדרשת בעיקר תמיכה בהתנהלות כלכלית, לרבות השכרת דירה השייכת לו וניהול כספים שאימו השאירה עבורו. בנוסף, ישנן החלטות שוטפות הנוגעות לחייו הפרטיים. אלי זקוק לסיוע בניהול חייו החדשים בהיעדר אימו. הוא נדרש לקבוע את גבולות התמיכה מצד החברים של ההורים שאוהבים אותו, לבצע דברים בעצמו, להתמודד עם דחיית ביצוע פעולות מורכבות ולטפל בעניינים שהוא פחות אוהב. הוא נדרש להחליט עד כמה לשתף את חבריו ואת גורמי הטיפול המלווים אותו בנושאים רגשיים ואישיים החל מענייני מקצוע ודירור ועד להתייעצות לגבי הענקת מתנה לחברתו.

לאלי נבחרו שני תומכים: האחד הוא יוני, מנהל פרויקטים בחו"ל. אדם רציני, יסודי, אחראי, מסור ומשימתי. יוני מקנה לאלי הרגלים של ארגון, סדר, משמעת ועצמאות. חשוב לו מאוד שאלי יצליח לעשות דברים בעצמו, ולכן פועל איתו באופן שיטתי ומובנה, ומוודא שאלי חושב ומבצע את הדברים בכוחות עצמו. התומך השני הוא דוד, גמלאי משרד ראש הממשלה. רגיש ואיש שיחה נעים וחברותי. דוד מתנדב במיזמים חברתיים נוספים. אוהב ליצור קשר עם אנשים, ומעוניין להקנות למקבל ההחלטות כלים להתמודדות עצמאית בעתיד. הוא הצטרף לאחר שהתברר כי התומך היחיד מבקש שותף לתמיכה היות ונמצא תקופות ממושכות בחו"ל וכן בשל האחריות הרבה והיקפי התמיכה. מאמין בתמיכה רגשית, ובראייה את האדם לפני הכול.

יוני ודוד נפגשים לסירוגין עם אלי. לכל אחד מהם יש שעת מפגש קבועה עם אלי, שנפגש כל שבוע עם מישהו משניהם לפי סדר. הם משתפים אחד את השני בתוכן הפגישות. יוני פועל במרץ במשך מספר חודשים כדי להסדיר את כל העניינים שנותרו מאז פטירת אימו של אלי. הוא מנהל מעקב מדוקדק על כל פעילות שמבצע ומקפיד לרשום סיכומי פגישה מסודרים. דוד עוטר את אלי, משוחח איתו ומעניק לו תובנות שיביאו לו תועלת בהמשך.

במהלך התמיכה אלי החל לעשות דברים שבעבר נמנע מהם. למשל: להתמודד עם ניהול השכרת דירה (כולל הפקדת צ'קים), להתנסות בדברים נוספים מתוך הנחה שיש לו תומכים שיוכל להיעזר בהם במידת הצורך. מאז שהצטרף למיזם הוא השתפר במספר מיומנויות. הוא מפנים בהדרגה את האופנים של קבלת החלטות כדי לקבל אותן באופן שקול יותר, תוך הבנת המשמעויות שעומדות בבסיס כל החלטה ובדיקת היתרונות והחסרונות. אלי מעז, והוא גם יוזם ופועל למימוש החלטותיו באופן עצמאי. בפועל, אלי הרחיב את מעגל ההתייעצויות שלו - לא רק חברים של ההורים שמאוד רוצים בטובתו, אלא תמיכה ששמה גם את ההתפתחות האישית שלו בראש סדר העדיפויות.

סיפור מקרה שלישי | תמיכה בסוגיות דיור

נחמן הינו אדם מבוגר המתגורר בגפו, חייכן ואוהב שיחה. יוצר בקלות קשר עם אנשים, אוהב על האנשים שסביבו, משתף בענייניו, אוהב אמנות וציור. הוא הגיע למיזם עקב צורך דחוף לאתר מקום מגורים חלופי. מתגורר בדירה שאינה בבעלותו ונדרש לפנותה באופן מיידי.

הוא הופנה למיזם באמצעות עובדת סוציאלית המטפלת בו מטעם הרווחה. נחמן התגורר בעבר עם אימו אך היא נפטרה לפני מספר שנים. הם חיו יחד ודאגו אחד לשני. לאחר פטירתה גיבש סביבו אנשי טיפול, מתנדבים ומספר חברים מהשכונה שאוהבים אותו ודואגים לו. נחמן מסתייע בהם מידי פעם, והם מחבבים אותו ועוזרים בשמחה.

לנחמן נדרשת בעיקר תמיכה מיידית ממוקדת במציאת פתרון דיור מותאם. ככל הנראה בהמשך יידרש סיוע בתחומים נוספים.

התומך הנבחר הינו מתן - בחור צעיר, עו"ד ששמע הרצאה בנושא של "קבלת החלטות נתמכת" במסגרת הכשרה לייפוי כוח מתמשך שנערכה מטעם לשכת עורכי הדין. בעקבות ההרצאה פנה וביקש לקחת חלק במיזם. הוא בעל כישרון ייחודי ליצירת קשר משמעותי ומהיר עם אנשים חדשים.

המפגשים מתקיימים אחת לשבועיים בביתו של מתן. מידי פעם הם מנהלים שיחות טלפוניות. מתן בוחן את אפשרויות הדיור המגוונות כמו למשל שכירת דירה, קניית דירה והשכרתה ובמקביל מציאת מקום מגורים המיועד לאזרחים ותיקים. הוא ממפה את היתרונות והחסרונות הכלכליים והחברתיים של החלופות השונות ומעביר את המידע אל נחמן על מנת שיוכל לקבל את ההחלטה שתיטיב עמו.

בשבועות הראשונים של התמיכה התגבש קשר המבוסס על אמון וחיבה. בהדרגה הם החלו לגבש את האפשרויות השונות לגבי דיור, והחלו לבדוק דירות לרכישה. כבר במפגש הראשון נוצר שיח פתוח וידידותי ואף שרכז המיזם אפשר לשניהם מספר ימים לחשוב על רעיון התמיכה, הם הודיעו מיד על רצונם המשותף להתקדם. לאור עניינם המשותף באמנות הם אף בילו יחד בתערוכת ציור בינלאומית.

סיפור מקרה רביעי | תמיכה בעניינים רפואיים

גיא, בחור צעיר ודעתן בן 30. מעוניין לקבוע לעצמו את גורלו אך מוגבל פיסית. לפני כעשור הוא חלה בטרשת נפוצה ומרגיש כלוא בתוף גופו. הושם בבית אבות חרף גילו הצעיר עקב צרכיו הרפואיים.

בינו ובין אחותו הממונה עליו קיימים חילוקי דעות לגבי ניהול ענייניו, ולכן נזקק לגורם ניטרלי שיפעל לפי הנחיותיו. מביע רצון לפעול בענייניו אך כמעט ואינו מסוגל לכך עקב מצבו הפיסי. הגיע למיזם באמצעות פנייה של עו"ס שמטפל בענייניו מטעם האגף לשירותי רווחה באזור מקום מגוריו המקורי.

נדרש לסיוע בעיקר בניהול עניינים כלכליים ורפואיים. לגיא הוצאות רפואיות כמו למשל רכישת תרופות שנועדו להפחית את עצמת הכאבים עימם מתמודד. בנוסף ישנן הוצאות שוטפות נוספות כמו תשלום עבור הדיור. אחותו מסייעת לו בניהול חשבונותיו, אך יש ביניהם חילוקי דעות בנוגע לתקצוב עבור הוצאות שונות. נזקק לקשר רציף עם בית החולים ועם גורמי הרפואה הפועלים בבית האבות לקידום ענייניו הרפואיים.

התומך הנבחר הינו יהודה, אדם רגיש ומסור, גמלאי משרד ראש הממשלה. כשפגש את גיא החליט באופן מיידי על התגייסות למשימה, ולקח במלוא הרצינות את שלל תפקידיו בתומך. הוא פגש את אנשי המקצוע המעורבים בחייו של גיא, כולל הצוות הרפואי מטעם בית החולים וגורמי הטיפול בבית האבות, ואף נפגש עם חברו הקרוב של גיא ועם אחותו, הדואגים לרווחתו ולצרכיו היומיומיים. הוא פעל להבין את רצונותיו של גיא בתחומים השונים, מיפה את הוצאותיו הכלכליות, הבין את מצבו הרפואי והפעולות הנדרשות לצורך קידום מצבו ושיפור איכות חייו. הוא מקדם במקצועיות וביעילות את ענייניו המגוונים של גיא באופן המעורר הערכה רבה.

התמיכה מתבצעת באמצעות פגישות קבועות בבית האבות, ובנוסף יצירת קשר עם כל הגורמים המעורבים בחייו של גיא, לרבות בית החולים, חברים ובני משפחה. התמיכה כוללת מיפוי צרכים מידיים ועתידיים של גיא ובחינת האפשרויות לקידום תוך הצגת המידע לגיא. בנוסף מתבצעת העלאה של סוגיות מורכבות בפני רכז המיזם על מנת שהתמיכה תיעשה בצורה מדויקת ומקצועית תוך שמירה על פרטיותו ורצונותיו של גיא. כך למשל עלתה השאלה האם התומך מזדהה עם דרכה של אחותו של גיא ומבין שהיא רוצה בטובתו כדי שיתנהל נכונה בכל הנושא הכספי, ימנע לבזבז וישכיל לחסוך את כספיו בחוכמה. לעיתים גיא בוחר להתנהל עם כספו באופן אחר והדבר מעורר מחלוקות. במקרה זה התקיים שיח משותף יחד עם מנהלי המיזם, והוחלט לעשות בירור נוסף כדי להבין את מידת הנזק שיגרם לגיא בעקבות התנהלותו. הודגשה בפני יהודה החשיבות לזוודא שגיא מבין את המודעות לסיכונים אליהם נחשף עקב החלטותיו. הודגש כי יש לגיא את החירות לפעול בהתאם לרצונותיו, אך במקביל הובהר ליהודה כי אם ההחלטות הן בניגוד מוחלט לערכיו, יש לו את האפשרות לבחור האם וכיצד להמשיך בתמיכה.

התמיכה מתמקדת בשיפור תחומים רפואיים וכלכליים. אם למשל יתברר שיש להגביר את מתן הטיפולים הרפואיים, פנייה של גיא בעניין זה לבית האבות, מלווה במידע שקיבל יהודה מבית החולים - תחייב את בית האבות להרחיב את הטיפולים והם יפעלו בהתאם להנחיות. בנושא המשפחתי, יהודה הצליח לפענח את המורכבות שקיימת אצל גיא מול בני המשפחה והחברים, ולשקף לו את המשמעויות וההשפעות של הבחירות שלו על חייו.

סיפור מקרה חמישי | תמיכה בהתנהלות כלכלית

רות היא אישה נעימה ואדיבה כבת 75. היא ברת שיח (כשהיא במצב רוח טוב), אינטליגנטית, עבדה בעברה כספרנית, אוהבת ספר ובעלת ידע. מתגוררת עם בן זוגה במרכז הארץ בנכס שבבעלותה. מתמודדת עם מחלת הסכיזופרניה הגורמת לה לפעול בתפקוד לא יציב בשל שכחה וחרדות. הטיפול התרופתי פוגע בשינה שלה ובתפקוד הכללי היומיומי וגורם לחלומות מבעיתיים. בן זוגה חולה במחלה דמנטית מתקדמת, ויש בביתם עובדת זרה המסייעת להם בהתנהלות היומיומית.

רות מרגישה מבולבלת בשל מצבה הנפשי והטיפול התרופתי הנלווה אליו, ומתקשה לגשת לגופים שונים לבדה. היא מצויה במעקב קבוע של פסיכיאטר וגריאטר, ומתמודדת עם חוסר ביטחון ובדידות. אף שאין לה חובות והיא במעקב רפואי צמוד, התנהלותה הכלכלית והרפואית מצריכה תמיכה, והיא הופנתה למיזם על ידי העובדת הסוציאלית שמלווה אותה.

רות מעוניינת להפעיל את מגוון הביטוחים שלה, אך למשל לצורך הפעלת ביטוח סיעודי נזקקה לעזרה של התומכת. היא לא ידעה למי עליה לפנות, כיצד לשלוח את המסמכים ההכרחיים וכו'. זקוקה לסיוע בהתנהלות בחשבון האישי וניהול התקציב שלה ושל בן זוגה כדי למקסם הכנסות מול הוצאות.

התומכת הנבחרת הינה סיגלית, לשעבר בנקאית בכירה, מומחית בנושא כלכלת משפחה והכנה לפרישה, מלווה יזמים עם רקע של מוגבלות נפשית. הצטרפה למיזם כשנתקלה במודעה שהתפרסמה והופצה בין יועצים בכלכלת משפחה.

התמיכה נעשית אצל רות בבית, אך בשל הקושי לנהל שיח ענייני בבית צפוף עם נוכחות של בן הזוג – לעיתים התמיכה מתבצעת בצורה טלפונית. לעיתים בזמן השיחה בן הזוג עסוק בענייניו, רות מודאגת ומתרכזת בו, ולכן השיח היעיל בינה ובין סיגלית נפסק. זו הסיבה שקיים גם קשר רציף בטלפון או בווטסאפ, וגם ליווי פיסי למקומות שונים מחוץ לבית, כדי לסייע בטיפול בעניינים השונים.

באופן הדרגתי נוצר קשר המבוסס על אמון, ומאפשר גישה של סיגלית לכל העניינים הפיננסיים הפרטיים של רות. זה כולל שקיפות ושיתוף גם בעניינים רפואיים ואינטימיים הקשורים במחלתה. כעת רות מוכנה שסיגלית תטפל בענייניה וממתינה למפגשים ביניה כדי לקדם עניינים אלו.

סיפור מקרה שישי | תמיכה במיצוי זכויות ובהתנהלות כלכלית

אורלי היא אישה נעימה וחביבה בבת 80, מפרגנת ומוצאת את הטוב בכל אדם שסביבה. מתקשה בהליכה ומתמודדת עם בעיות זיכרון ותפקוד קוגניטיבי לקוי המשפיעים על היכולת שלה לקבל החלטות מושכלות. בנוסף מתמודדת עם מחלה קשה ועם הטיפולים הכרוכים בה. אורלי מקיימת אורח חיים מסורתי ומתגוררת בבית אבות.

אורלי ביקשה באמצעות עובדת סוציאלית מטעם בית האבות סיוע בהתנהלות כלכלית, כיוון שחששה שתביא על עצמה נזקים כלכליים בלתי הפיכים בשל קשייה התפקודיים.

נדרשת לה תמיכה בכל הנושאים הכלכליים: קבלת זכויות רבות שלא מוצו, ארגון תשלומים מיותרים על הוצאות שוטפות כמו מספר קווי טלפון ואינטרנט שאינם בשימוש, קבלת דמי שכירות ראויים בעבור דירה שבבעלותה, הסדרת צוואתה ועוד.

התומכת הנבחרת הינו עליזה, אישה בבת 60 העוסקת כל חייה בחינוך מיוחד, מקדמת מאוד עם הורי תלמידיה את נושא הייצוג העצמי, ואצל תלמידיה הבוגרים מקדמת את נושא קבלת החלטות. למדה באופן מקצועי את נושא הזקנה אך בחרה להמשיך לעסוק בקידום תלמידיה הצעירים. מתנדבת במיזם כי חשוב לה לתת ללא קבלת שכר.

עליזה נפגשת עם אורלי פעם בשבוע, ומתקיים ביניהן גם קשר טלפוני בווטסאפ ובטלפון לפי הצורך. אורלי תורמת כסף למספר עמותות דתיות ושיתפה בכך את עליזה. אורלי פנתה לעורך דין שבחרה מבין מספר אפשרויות שהוצעו לה על-ידי עליזה לקידום ענייניה המשפטיים, בעיית הכפילות בקווי הטלפון והאינטרנט הוסדרה מול חברות הטלפונים והאינטרנט, בוטל התשלום החודשי בגין שימוש בכרטיס האשראי, והוגדלו שעות התמיכה של מטפלות מטעם ביטוח לאומי. עליזה שימשה אשת הקשר עם גורמים שונים במועדים שבהם אורלי אושפזה ונזקקה לסיוע. בזמן האשפוז פעלה עליזה לקדם את ענייניה הרפואיים של אורלי מול הצוות הרפואי, ודאגה גם לסוגיות אלו אף שאינן כלכליות ואינן כלולות במטרות התמיכה המקוריות. היא עשתה זאת כיוון שראתה שמלבדה אין מי שיפעל לטובת אורלי בעניינים אלו.

חלק נרחב מענייניה של אורלי הוסדרו. הטיפול בדירה, בצוואה וכו' הקנה לאורלי ביטחון. עליזה פעלה במסירות לקדם קבלת שכר דירה ראוי וייפוי כוח מתמשך. מעבר לכל, אורלי הבינה באמצעות עליזה את המשמעות הכלכלית של פעולותיה, וכיוון שהבינה ובחרה בכך - עליזה סייעה לה ליישם את רצונותיה.

סיפור מקרה שביעי | תמיכה בהתמודדות עם קשיים רגשיים וכלכליים

איתן, בן 65, מתגורר בישוב קהילתי בצפון, אב ל-3 ילדים, גרוש. בעל כישורי אומנות רבים, נגן ומסגר. שניים מתוך ילדיו, בן ובת, מתגוררים באותו ישוב שלו. הבת חוזרת בתשובה שהקשר עם אביה רופף, והבן, בן 37, הינו מתמודד נפש איתן הוא הלום קרב ממלחמת יום כיפור, מוכר על ידי משרד הביטחון. מודאג לגבי עתידו, שונא את הישוב בו נמצא, רוצה לחזור לקיבוץ של פעם או לגור בדיר מוגן ומודאג לגבי בנו.

הוא הגיע כי רצה תומך לבן שלו. הבן התעקש שאינו רוצה תומך, ואיתן סבר שיתכן והתמיכה מתאימה לו עצמו ולא לבנו. הוא רוצה סיוע בטיפול בבנו ובדאגה לעתידו, והיה מאוד ברור שהוא רוצה שבצוואה יהיה משהו שיעזור לבנו התומך הנבחר הינו שי, מהנדס בפנסיה, מתנדב ב"פעמונים", מנהל כספים בכמה חברות. מתגורר ביישוב סמוך, נשוי וסב לנכדים.

במסגרת התמיכה איתן ביקש קודם כל דיור נתמך. התומך התחיל לבדוק את המצב הכספי והבין שמצד אחד יש לאיתן הרבה כסף ואף בית בבעלותו, ומצד שני הוא חי כמו אדם עני וגם מצר שהוא משלם סכומים גבוהים מאוד לכל מיני גורמים. במקביל היה צורך לתכנן תמיכה כלכלית לבן של איתן, לוודא שיהיה לו כסף ללכת לדיור מוגן, ולבדוק מה איתן רוצה שיהיה בצוואה לגבי בנו.

שי ואיתן בקשר שלושה חודשים. הם נפגשו פיזית פעם בשבועיים, אך לאחר תקופה הפסיקו כי איתן לא ענה לטלפונים. הוא נכנס לדיכאון ובמשך כמה שבועות לא יצא מן המיטה, דבר שהעמיד את התמיכה בקשיים רבים. במפגשים הראשונים עסקו בעיקר בלימוד הדו"חות הכספיים וקיימו פגישה משותפת בבנק, עברו על כל הביטוחים שאיתן משלם, הוצאות מיותרות וכו'. איתן הבין שיש לבחון את מערכת התמיכה שלו, ובעקבות כך היה עם שי בישיבה עם העו"ס של המועצה. תהליך התמיכה החל יפה ואחר כך התפוצץ. העו"ס טוענת שאיתן מקבל את מקסימום השירותים מהמועצה והוא לעומתה טוען שאינו מקבל כל תמיכה מהמועצה. כמו כן יש הרבה בעיות בינו לבין שכניו, וכתוצאה מכך גם הרבה בעיות בינו לבין מזכיר הישוב. יש לו גם חונך-סומך ועו"ס מלווה, שלטענתו הם מגיעים אליו רק כדי לסמן V. במהלך התמיכה עלה כי יש פער בין איתן שהיה לפני הקורונה ואיתן שאחרי. לפני הוא היה יוצא, נוהג ומשתתף במועדון של נכי צה"ל, וכיום הוא מסרב לצאת מן הבית.

בתחילת התהליך נוצר אמון והתחיל להתגבש תהליך תמיכה. בשלב מסוים איתן הרבה לחזור על נושאים ונקודות פעם אחר פעם, והיה קשה להשתחרר מאותה חזרתיות וחוסר התקדמות. נוצרה תחושה של תקיעות ועמידה במקום. שי החל למפות אפשרויות לדיור מוגן בלעדי איתן, מתוך כוונה להציע לו להתגורר באחד מהם. איתן נמצא במצב מתמשך של דיכאון וחוסר תפקוד, וכתוצאה מכך שי מרגיש שאינו יכול להמשיך את התמיכה. שי הונחה לפנות לרווחה ולעדכן במצבו של איתן ובמקביל להמתין עוד זמן קצוב, ובמידה שלא יחול שינוי במצב – יידרש לפנות לבית המשפט ולבקש הסרת מינוי.

סיפור מקרה שמיני | התמודדות עם אלצהיימר וחשש מניצול

אלה, באמצע שנות ה-70, עלתה מרומניה לפני שנים רבות, סובלת מירידה קוגניטיבית (כתוצאה מאלצהיימר) וסרטן ריאות. היא כמעט לבד בעולם, אחותה נהרגה בתאונת דרכים לפני שנתיים וחצי ואת כספה חומדות שתי אחייניות עם נכות והקהילה הדתית אליה היא משתייכת.

אלה הגיעה למיזם כי רצתה לטפל בצוואה שלה ובנכסיה. היא נתונה ללחצים ורוצה לארגן את הנכסים בעצמה.

התמיכה הנדרשת הייתה סיוע בעריכת יפוי כוח מתמשך ובעריכת הצוואה, והגנה מפני ניצול. האחייניות שלה לוחצות עליה למכור את הדירה ולהעביר להן את הכסף על אף שהיא עדיין בחיים, והתומכת מסייעת לה להימנע מהניצול.

התומכת הנבחרת הינה רינה, מורה לחינוך מיוחד, נשואה ובעלת רצון להתנדב.

אלה ורינה נפגשות כל יום א' בשעות הבוקר. הן מעדכנות אחת את השנייה במה שביררו, נכנסות לאפליקציה של הבנק, יש להן פרויקט של מיון וסידור תמונות לצורך מסירה לאחייניות ועוד. כשאלה הייתה מאושפזת רינה הגיעה לבקר אותה ואף האכילה אותה, דבר המעיד על קירבה.

אלה נרגעה כי הדברים שהלחיצו אותה כמו צוואה ויפוי כוח מתמשך טופלו, ויש תחושה של עשייה. תפקידה של רינה בתור תומכת לכאורה הסתיים. היא סייעה לאלה לקבל וליישם את ההחלטות המשמעותיות שלה, והקשר הפך להיות קשר של הפגת הבדידות וידידות. שאלות רבות שנשארו הן האם בשלב זה נכון לסיים את מינוי התמיכה? ואם לסיים זאת - ביוזמת מי? מהי הדרך הנכונה והרגישה ביותר לפעול?

A large, dark blue envelope graphic with a lighter blue triangular flap pointing downwards. The text "נספחים" is centered on the envelope body.

נספחים

דוגמא לבקשה למינוי תומך בקבלת החלטות

בבית המשפט לענייני משפחה ב

בקשה למינוי תומך בקבלת החלטות

בעניין שבין המבקש - מקבל ההחלטות המיועד (להלן – "מקבל ההחלטות") :

שם מלא של מקבל ההחלטות	בעל/ת ת.ז.	שנת לידה
מען	טלפון	כתובת מייל

לבין המשיב:

1. היועץ המשפטי לממשלה

משרד הרווחה – לשכת היועץ המשפטי

קפלן 2, קריית הממשלה, ירושלים

טל: 02-6752876 ; פקס: 02-5085580

2. משיב נוסף (אם ישנו)

שם מלא של התומך	בעל/ת ת.ז.	שנת לידה
מען	טלפון	כתובת מייל

פרטי הבקשה

בית המשפט הנכבד מתבקש למנות עבורי תומך/ים בקבלת החלטות (להלן – "תומך") בהתאם לסעיף 67ב לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, והכל כפי שיפורט להלן:

א. פרטים בעניין מקבל ההחלטות

- הנימוקים לצורך במינוי תומך בקבלת החלטות (הסבר מדוע מתבקש מינוי תומך. נא לפרט אם ישנה מוגבלות):

- מהו הסיוע הנדרש? ואילו התאמות נדרשות לצורך קבלת החלטות?

- האם מונה לך אפוטרופוס? לא/כן – לעניינים רפואיים/ אישיים/ רכושיים (יש לסמן את העניינים הנכללים במינוי).
האם מינוי האפוטרופוס כאמור בתוקף? לא/כן.
- האם נכנס לתוקף ייפוי כוח מתמשך בעניינך? לא/כן - לעניינים רפואיים/ אישיים/ רכושיים. (יש לסמן את העניינים הנכללים בייפוי הכוח המתמשך).
האם המסמך בוטל או פקע? לא/כן.
- האם מונה לך על ידי הביטוח הלאומי מקבל גמלה בהתאם להוראות סעיף 304 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995? לא/כן –
יש לציין שמו של מקבל הגמלה ואת מהות הקשר ביניכם:

- האם יש בבעלותך נכסים בבעלות משותפת עם אדם אחר (למשל: חשבונות בנק משותפים, בעלות משותפת על דירה)?
לא/כן –
פירוט: _____
האם יש בבעלותך נכסים בבעלות משותפת עם המועמד למינוי כתומך? לא/כן –
פירוט: _____

ב. פרטים בעניין מועמד/ים לתפקיד התומך (יש לסמן את אחת מן האפשרויות הבאות)

- ☐ אין מועמד לתפקיד התומך. אבקש מבית המשפט לסייע לי באיתור תומך מתאים.
(במידה שסומנה תשובה זו, לא נדרש המשך מילוי פרק זה (פרטי המועמדים), וניתן לעבור ישירות לפרק ג' של הבקשה).
- ☐ יש מועמד/ים לתפקיד התומך שמסכים/ים למינוי שאני מעוניין במינויו/ מינוים:
(יש לצרף לבקשה את "כתב הסכמה של תומך ההחלטות המבוקש" המופיע בנספח ב' עבור כל אחד מהמועמדים למינוי לתפקיד התומך).

מועמד ראשון לתפקיד תומך :

שם מלא	בעל/ת ת.ז.	שנת לידה
מען	טלפון	כתובת מייל

פרטים על המועמד הראשון למינוי לתפקיד תומך (יש למלא את הפרטים למיטב ידיעתו של המבקש) :

- האם יש היכרות מוקדמת בינך לבין המועמד לתפקיד תומך? לא/ כן - יש לציין את סוג הקשר ומשך ההיכרות:

- מדוע מועמד זה מתאים לתפקיד התומך?

מועמד שני למינוי לתפקיד תומך (אם ישנן) :

שם מלא	בעל/ת ת.ז.	שנת לידה
מען	טלפון	כתובת מייל

- האם יש היכרות מוקדמת בינך לבין המועמד לתפקיד תומך? לא/ כן - יש לציין את סוג הקשר ומשך ההיכרות:

- מדוע מועמד זה מתאים לתפקיד התומך?

מועמד שלישי למינוי לתפקיד תומך (אם ישנן) :

שם מלא	בעל/ת ת.ז.	שנת לידה
מען	טלפון	כתובת מייל

- האם יש היכרות מוקדמת בינך לבין המועמד לתפקיד תומך? לא/ כן - יש לציין את סוג הקשר ומשך ההיכרות:

- מדוע מועמד זה מתאים לתפקיד התומך?

ג. פרטים בדבר העניינים בהם נדרש מינוי התומך/ים (יש לבחור בין אפשרות 1 או 2)

☐ 1. כלל העניינים (עניינים רכושיים, אישיים ורפואיים).

(אם ברצונך שרק חלק מן התומכים יתמנו לכלל העניינים ולא כלל התומכים, עליך לציין זאת באופן מפורש).

☐ 2. אחד או יותר מבין העניינים הבאים :

(אם ברצונך שרק אחד או חלק מן התומכים יתמנו לענייני הרכושיים ולא כלל התומכים, עליך לציין זאת באופן מפורש ולפרט במידת הצורך)

☐ עניינים רכושיים (למשל: ניהול חשבון בנק, התנהלות כלכלית שוטפת, חסכונות, פנסיה וקופות גמל, נכסים) – כולם/ חלקם - פירוט :

☐ עניינים אישיים (למשל: פנאי, מגורים, לימודים, בחירת מקצוע) – כולם/ חלקם - פירוט :

☐ עניינים רפואיים (למשל: נטילת תרופות, הליכים רפואיים, טיפול רגשי או פסיכיאטרי) – כולם/ חלקם - פירוט :

☐ עניין מסוים : _____

ד. התפקידים המבוקשים לתומך במסגרת המינוי הם (סמן ופרט לגבי מהות התמיכה)

☐ לסייע בקבלת מידע מכל גוף/ מגופים מסוימים.

☐ לסייע בהבנת המידע הנדרש לשם קבלת החלטות.

☐ לסייע במימוש החלטות ובמיצוי זכויות, לרבות סיוע בביטוי החלטות כלפי צדדים שלישיים. פירוט :

(יובהר, כי סיוע במימוש החלטות מותנה בכך שהתומך יקבל ממקבל ההחלטות ייפוי כוח מתאים)

ה. מינוי התומך/ים מבוקש לתקופה של (נא לסמן אחת מבין האפשרויות)

- ☐ למשך ____ חודשים.
☐ לתקופה בלתי מוגבלת.

ו. שמיעה בפני בית המשפט (נא לסמן אחת מבין האפשרויות)

- ☐ מקבל ההחלטות מעוניין להישמע בפני בית המשפט.
☐ מקבל ההחלטות אינו מעוניין להישמע בפני בית המשפט. נימוק:

ז. פגישת מידע מקדימה

מקבל ההחלטות השתתף בפגישת מידע מקדימה שנערכה על ידי האפוטרופוס הכללי או מי מטעמו לעניין מינוי תומך החלטות ביום _____ (יש לצרף את אישור האפוטרופוס הכללי או מי מטעמו על קיום פגישת המידע המקדימה).

ח. הערות ועניינים נוספים

ט. צרופות

מצורפים לבקשה זו:

א. תצהיר המבקש (נספח א'):

ב. כתב הסכמה של המועמד/ים לתפקיד התומך (נספח ב') (אם ישנם מספר מועמדים לתפקיד התומך, יש להחתיים כל אחד מהם על כתב ההסכמה).

ג. אישור האפוטרופוס הכללי או מי מטעמו על השתתפות בפגישת מידע מקדימה שנערכה לעניין מינוי תומך החלטות.

ד. מסמכים נוספים (רשות. לדוגמה, חוות דעת מקצועית). פירוט:

י. סיוע במילוי הבקשה :

אם הבקשה מוגשת בסיוע של אדם אחר, יש למלא את פרטי האדם המסייע במילוי הבקשה²:

שם מלא של המסייע	בעל/ת ת.ז.	שנת לידה
מזן	טלפון	כתובת מייל
<u>סוג הקשר בין המסייע בהגשת הבקשה למקבל החלטות</u>		

מן הדין ומן הצדק להיענות לבקשה זו.

תאריך	שם מלא של המבקש

(שם המבקש - מקבל החלטות).

² מקבל החלטות אשר מעוניין שהאדם שסייע לו בהגשת הבקשה או אדם אחר ילווה אותו לכל אורך ההליך רשאי להוסיף אותו כ'משיב פורמאלי' לבקשה, אך זאת בהנחה שאין מניעה לכך שהוא יהיה חשוף לכל המידע והמסמכים במסגרת ההליך.

תצהיר המבקש

(בחתימת המבקש - מקבל החלטות)

אני החתום מטה _____ מספר זהות _____ לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד, וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזה לאמור:

1. אני מגיש הבקשה למינוי תומך בקבלת החלטות (להלן: "הבקשה"), ותצהירי זה ניתן לתמיכה בבקשה.

2. האמור בבקשה הוא בידעתי האישית או לפי מיטב ידיעתי ואמונתי.

4. אני מצהיר כי השם דלעיל הוא שמי, החתימה מטה היא חתימתי, וכי תוכן תצהירי זה אמת.

תאריך	חתימת המצהיר

אישור

אני החתום מטה, עורך דין _____, מס' רישיון _____, מאשר בזה כי ביום _____ הופיע בפניי _____ המוכר לי אישית/ שזיהיתיו על פי תעודת זהות מס' _____, ולאחר שהוזהרתי כי עליו לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפניי.

תאריך	שם עורך הדין	חתימה וחותמת

כתב הסכמה של המועמד לתפקיד תומך/ת החלטות

(יש להחתיים כל אחד מן המועמדים לתפקיד תומך על כתב ההסכמה בנספח זה).

אני החתום/ה מטה מאשר/ת את הסכמתי להתמנות כתומך/ת החלטות עבור :

שם מלא _____ מספר זהות _____.

השתתפתי בפגישת מידע מקדימה שנערכה ביום _____ / לא השתתפתי בפגישת מידע מקדימה – פירוט (יש לפרט מדוע)

_____.

אני מודע/ת למתחייב מהמינוי לתפקיד זה, לאור הוראות סעיף 67 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962.

שאלון למילוי על ידי המועמד לתפקיד תומך/ת החלטות:

- האם אתה משמש כתומך בקבלת החלטות לאנשים נוספים? לא/כן – מהו מספר האנשים להם אתה משמש כתומך נכון ליום הגשת הבקשה? _____.
- האם מונה לך אפוטרופוס והמינוי בתוקף? לא/כן.
- האם נכנס לתוקף ייפוי כוח מתמשך בעניינך? לא/כן.
- האם מונה לך תומך בקבלת החלטות? לא/כן – לעניינים רכושיים/ לעניינים אישיים/ לעניינים רפואיים (יש לסמן את כל העניינים הנכללים במינוי).
- האם הוכרזת פושט רגל לפי פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ס-1980 ולא ניתן לך הפטר או שאתה נמצא בהליכי חדלות פירעון, כהגדרתם בחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018? לא/כן.
- האם הוכרת כלקוח מוגבל חמור כמשמעותו בחוק שיקום ללא כיסוי, התשמ"א-1981? לא/כן.

חתימתי מהווה אישור והצהרה בדבר נכונות האמור בטופס זה.

שם מלא	מס' ת.ז.
תאריך	חתימה

דוגמא לצו מוצע למינוי תומך

בבית המשפט לענייני משפחה ב

צו מינוי תומך בקבלת החלטות לפי חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962 (להלן - "החוק")

המבקש:

(להלן - "מקבל ההחלטות")

שם מלא של מקבל/ת ההחלטות	ת.ז.	שנת לידה
כתובת מגורים	טלפון	כתובת דואר אלקטרוני

לבין המשיבים:

1. ב"כ היועץ המשפטי לממשלה

משרד הרווחה – לשכת היועץ המשפטי

קפלן 2, קריית הממשלה, ירושלים

טלפון: 02-6752876. פקס: 02-5085580

2. משיבים/ים אחר/ים (יש לציין את הפרטים שלמעלה)

חלק א' - מינוי תומך בקבלת החלטות מתוקף סעיף 67 לחוק

לאחר שעיינתי בבקשה ובצרופותיה, בעמדות ב"כ היועץ המשפטי לממשלה ובעמדת משיבים נוספים [אם ישנם],

פירוט: _____, ולאחר ששמעתי את מקבל ההחלטות והוא הביע את רצונו במינוי. אני ממנה בזה את:

התומך/כים בקבלת החלטות

שם מלא של התומך/ת	ת.ז.	שנת לידה
כתובת מגורים	טלפונים	כתובת דואר אלקטרוני
קרבה של התומך למקבל ההחלטות		

מינוי התומך יהיה לגבי העניינים הבאים (יש לבחור את אחת האפשרויות הבאות):

☐ בכלל ענייניו של מקבל ההחלטות;

☐ בעניינים רכשיים של מקבל ההחלטות;

☐ בעניינים אישיים של מקבל ההחלטות;

☐ בעניינים רפואיים של מקבל ההחלטות ;

☐ בעניין מסוים/ים _____

(אם מונה תומך נוסף יש לפרט לגביו את כל הפרטים הנ"ל ולפרט בהמשך תפקידו וסמכויותיו אם אינן זהות)

תקופת המינוי:

☐ תומך קרוב:

☐ תוקף צו זה הוא לשלושה חודשים עד לקבלת אישור בבית המשפט על קיום פגישת הנחיה עם האפוטרופוס

הכללי או מי מטעמו וזאת עד ליום _____.

☐ תוקף צו זה הוא קבוע לאחר שהתקיימה פגישת הנחיה או לאחר שנתינת פטור מפגישת הנחיה בנימוק

☐ תומך מתנדב או מקצועי:

☐ תוקף צו זה הוא עד ליום _____

☐ תוקף צו זה הוא קבוע

סמכויות התומך ותפקידיו

סמכויות התומך/ים - בעניינים בהם מונה התומך/ים, המינוי יכלול את הסמכויות הבאות:

☐ כלל הסמכויות שלהלן:

1. לפנות לכל גורם ולקבל מידע בשמו של האדם.

2. לסייע לאדם בהבנת המידע הנדרש לו לשם קבלת החלטות, לרבות החלופות האפשריות והשלכותיהן

ולהסביר לו את כל אלה בשפה פשוטה וברורה המובנת לו ותוך שימוש באמצעי עזר שברשותו ובכל

דרך אפשרית הסבירה בנסיבות העניין.

3. לבצע לבקשת האדם, פעולות לשם מימוש החלטותיו ומיצוי זכויותיו לפי הפירוט שלהלן:

☐ חלק מהסמכויות לעיל, כפי שיפורט להלן: _____

תפקידי התומך/ים - בעניינים בהם מונה התומך/ים, תפקידיו יהיו:

□ כלל התפקידים שלהלן:

1. יסייע למקבל ההחלטות לקבל מידע הנוגע להחלטה מכל גורם, וזאת על ידי הנחייתו, הפנייתו למקורות מידע חיוניים, ליווי שלו או קבלת המידע בשמו;
2. יסייע למקבל ההחלטות בהבנת המידע הנדרש לו לשם קבלת החלטה, ויסביר לו את המידע הנוגע להחלטה בשפה פשוטה וברורה המובנת לו, לרבות על ידי שימוש באמצעי עזר, ובהינתן התאמות לפי חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות אם הוא אדם עם מוגבלות;
3. יסייע למקבל ההחלטות בהבנת המידע הנדרש לו לשם קבלת החלטה, ויסביר לו את המידע הנוגע להחלטה בשפה פשוטה וברורה המובנת לו, לרבות על ידי שימוש באמצעי עזר, ובהינתן התאמות לפי חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות אם הוא אדם עם מוגבלות;
4. בהחלטות משמעותיות, יציע למקבל ההחלטות לפנות להתייעצות עם בעל מקצוע בתחום בו נדרשת קבלת ההחלטה, ויסייע לו באיתור בעל מקצוע מתאים אם הוא מעוניין בכך;
5. יסייע לאדם בביטוי רצונו והחלטתו בפני צדדים שלישיים, וזאת על ידי הנחייתו או ליווי שלו.
6. יבצע כל פעולה נוספת שהוא מוצא לנכון לשם סיוע למקבל ההחלטות בקבלת ההחלטה בהתאם לנסיבות המקרה;
7. אם מקבל ההחלטות ביקש זאת במפורש לגבי עניין מסוים ונתן לתומך ייפוי כוח מתאים, יבצע בשם מקבל ההחלטות פעולות לשם מימוש החלטותיו ומיצוי זכויותיו.

□ חלק מהתפקידים שלעיל כמפורט להלן _____

תדירות הפגישות עם מקבל ההחלטות תהיה אחת לחודש / אחת ל _____

הוראות מיוחדות לעניין ניגוד עניינים או לעניינים אחרים: _____

מובהר, כי מינוי התומך/ים נועד לסייע למקבל ההחלטות בקבלת ההחלטות אך אינו מתיר לו/להם לקבל החלטות בשמו וכי על תומך/י ההחלטות לפעול בהתאם להוראות החוק והתקנות.

הנימוקים למינוי מפורטים בפסק הדין.

העתק צו זה יומצא עם נתינתו למקבל ההחלטות, לתומך/י ההחלטות, לב"כ היועמ"ש, לאפוטרופוס הכללי וכן ל _____.

אמצעי שמירה מכוח סעיף 68 לחוק

לאחר ששמעתי את _____, ונתתי דעתי לנסיבות העניין, הנני מורה על אמצעי השמירה הבאים מכוח

הוראות סעיף 68 לחוק. הוראות אלו יחולו בנוסף לצו מינוי תומך בקבלת החלטות:

☐ פעולה בנכס/י המקרקעין [לרבות בזכויות בנכסים] הבאים תהיה מותנית באישור מראש של בית המשפט:

☐ הגבלה על ייפוי כוח שמקבל ההחלטות יוכל לתת לאדם אחר / לתומך לטובת ביצוע פעולות מטעמו³ – פירוט
ההגבלות ולגבי מי הן חלות: _____

☐ הגבלות על חשבונות הבנק של מקבל ההחלטות / על חשבונות הבנק הבאים:

☐ מקבל ההחלטות ינהל חשבונות יתרת זכות בלבד / את החשבונות הבאים ביתרת זכות:

☐ הגבלה על הנפקת אמצעי התשלום הבאים⁴:

☐ הגבלת הרשאות לחיוב חשבון / הקמת הרשאת חדשות לחיוב חשבון.

☐ הגבלת פעילות באמצעות בנקאות בתקשורת.

☐ הגבלה על משיכת כספים מקופת גמל בניגוד להוראות לפי סעיף 23 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות

גמל), התשס"ה-2005, כמשמעותם בסעיף 87(א)(2) לפקודת מס הכנסה, העברתם לאחר, שעבודם או עיקולם לפי
סעיף 25 לחוק האמור.

☐ הגבלה על מתן ערבות או הלוואה, או התחייבות למתן אחת מאלה – פירוט:

☐ הגבלה על מתן תרומה או מתן מתנה בסכום העולה 10,000 / 100,000 שקלים חדשים / סכום אחר _____,
או התחייבות למתן אחת מאלה.

☐ אמצעי שמירה אחרים:

הנימוקים לקביעת אמצעי שמירה מפורטים בפסק הדין.

היום _____

חתימת השופט/ת _____

³ לדוגמה הגבלה על מתן ייפוי כוח כללי, הגבלה לייפויי כוח לניהול עניינים שוטפים בלבד, הגבלה לייפויי כוח לעניין מסוים בלבד.
⁴ לדוגמה שימוש בכרטיסי חיוב או המחאות.

פסק דין בנושא קבלת החלטות נתמכת

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

8 אפר 2015
43640-01-15

אימוץ מודל "תומך החלטות" כחלופה לאפוטרופוסות על קשיש

השופטת

אספרנצה אלון

המבקשת

א.ב.

ע"י עו"ד שלומית ברנס ו/או עו"ד מיקי שינדלר מעמותת 'יד ריבה סיוע משפטי לקשיש'
עו"ד מיטל סגל רייך מהקליניקה לזכויות זקנים וניצולי שואה ע"ש מרטי ג'ייקוב -
אוניברסיטת בר אילן

- נגד -

המשיב

היועץ המשפטי לממשלה
ע"י עו"ד א' שגיא ואח' - הלשכה המשפטית משרד הרווחה והשירותים החברתיים

החלטה

זו בקשה משותפת שהוגשה על ידי הקליניקה לזכויות זקנים וניצולי שואה באוניברסיטת בר אילן, עמותת 'יד ריבה - סיוע משפטי לקשיש' ושירותי הרווחה חיפה - המדור לזקן, למינוי "תומך החלטות" עבור המבקשת לצורך סיוע בניהול ענייניה הכספיים, ליווי ותמיכה בקבלת החלטות. לבקשה צורפו חוות דעת רפואיות ותצהירי הסכמה.

במוקד ההכרעה, המבקשת, בבת 78, ילידת 1937, אלמנה ואם לבן המתגורר בחו"ל מזה שנים, עלתה ארצה לפני 10 שנים ומתגוררת במקבץ דיור לזקנים בחיפה (להלן: "הנתמכת / המבקשת"). על פי אישור רפואי, המבקשת סובלת ממחלת אלצהיימר מתקדמת, אינה מתמצאת בזמן ובמקום, אינה מסוגלת לדאוג לעצמה, זקוקה לעזרה בתפקודה היומיומי ולא יוצאת לבדה מהבית ללא ליווי של חברתה-ידידתה הקרובה מזה שנים, הגב' ס.ס (להלן: "החברה" ו/או "התומכת"). מומחית בתחום הגריאטריה של מכבי שירותי בריאות, המליצה כי המבקשת תקבל ייעוץ בניהול כספיה והעריכה כי בשלב זה אינה זקוקה למינוי אפוטרופוס. המבקשת הביעה התנגדות למינוי אפוטרופוס עבורה והביעה את רצונה כי חברתה, עליה היא סומכת, היא ורק היא תמשיך ללוות, לתמוך ולסייע בניהול ענייניה הכספיים, וזאת מתוך האמון הרב שהיא רוכשת לה כבר תקופה ארוכה ומזה כ- 16 שנה.

עו"ס המדור לזקן בעיריית חיפה התרשמה כי המבקשת סובלת אמנם מירידה קוגניטיבית, העלולה להשפיע על מסוגלותה לנהל את ענייניה הכספיים, אך אין היא מסכנת את עצמה. ב"כ המבקשת, עו"ד שלומית ברנס, עו"ד ד"ר מיקי שינדלר ועו"ד ד"ר מיטל סגל רייך, הגישו בקשה לאמצעי שמירה, על פי סעיף 68 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962 (להלן: "החוק") בבקשה נטען כי מינוי אפוטרופוס הינו אחד ההסדרים השכיחים ביותר להגבלת האוטונומיה של הזקן. מינוי זה נעשה לרוב בכפוף לאבחון המצביע על לקות כלשהי הפוגעת בכושר השיפוט של הזקן והמגבילה את יכולתו לנהל את ענייניו השונים ולקבל החלטות משפטיות. במהלך העשורים האחרונים הופנתה בעולם ביקורת רבה כלפי השימוש הרחב והשכיח במוסד האפוטרופוס, וזאת לאור הפגיעה הקשה בחירותו של האדם.

ב"כ המבקשת ביקשו לעשות שימוש במודל 'תומך החלטות' כחלופה לאפוטרופסות. המודל מתבסס על התפיסה, כי כל האנשים הם בעלי כשרות משפטיות, ועל כן יש מקום לסייע ולתמוך באלו שמתקשים בקבלת החלטות ובביצוע פעולות משפטיות, וזאת במקום מינוי מקבלי החלטות חלופיים, כמו אפוטרופוס. מודל זה מבקש להעצים את היחיד, להגן עליו בשיתוף עמו, לסייע לו לקבל החלטות בעבור עצמו על פי רצונותיו והשקפותיו ובכך למנוע פגיעה בחירותו.

המשפט המשווה העלה כי מודל 'תומך החלטות', המסייע לחלק מאוכלוסיית הזקנים בעלי לקות מנטאלית או ירידה קוגניטיבית כזו או אחרת, מיושם במספר מדינות מערביות. כך למשל, באלברטה שבקנדה ישנו מודל שתכליתו לסייע לבגירים בעלי יכולת לקבל החלטות אך זקוקים לסיוע בכך (ר' AGTA – Adult Guardianship and the Trusteeship Act). בשוודיה - קיים מודל 'המנחה' - God Man, אשר תפקידו לעזור בניהול ענייניו של הנזקק תוך התייעצות עמו ובהסכמתו (ר' Herr, S.S (1995) Maximizing Autonomy: Reforming Personal Support Laws in Sweden and the United States, Journal of the association for persons with severe handicaps 20(3), 213-223).

מודל 'תומך החלטות' מתיישב עם האמנה בדבר זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות - Convention on the Rights of Persons with Disabilities, שהתקבלה באו"ם בשנת 2006 ובשנת 2012 ישראל אשררה אמנה זו ועל כן היא מחויבת ליישמה. סעיף 12 לאמנה מאמץ את התפיסה כי כל אדם הוא בעל כשרות משפטיות (מסוימת) ויש מקום לתמוך בו לשם מימוש כשרות זו ולהימנע, עד כמה שהדבר אפשרי, מהגבלת הכשרות המשפטיות באמצעות מוסד האפוטרופוס, כל זאת, כפי שעולה מלשון סעיף 12(2)-

"States Parties shall recognize that persons with disabilities enjoy legal capacity on an equal basis with others in all aspects of life"

ובתרגום - "מדינות שהן צדדים (לאמנה) יכירו בכך שאנשים בעלי מוגבלויות הינם בעלי כשרות משפטיות שווה לזו של אחרים, בכל היבטי החיים".

וכפי שעולה מסעיף 12(3) לאמנה הקובע -

"States Parties shall take appropriate measures to provide access by persons with disabilities to the support they may require in exercising their legal capacity"

ובתרגום -

"מדינות שהן צדדים (לאמנה) תנקוטנה באמצעים הולמים על מנת להבטיח לאנשים בעלי מוגבלויות גישה לתמיכה שהם עשויים להזדקק לה, על מנת לממש את כשרותם המשפטיות".

לטענת ב"כ המבקשת סעיף 33(א)(4) לחוק מורה, כי אפוטרופוס ימונה למי "שאינו יכול... לדאוג לענייניו" ו"אין מי שמוסמך ומוכן לדאוג להם במקומו". גם מכוח סעיף זה, ניתן לקבוע חלופה לאפוטרופסות באמצעות תומך, כלומר, מי שמוכן לדאוג לענייניו של אדם אחר וזכה להסמכה. לפי לשון הסעיף - זו למעשה ברירת המחדל הראשונה (אפוטרופוס

ימונה למי שאינו יכול... ושאינו אדם מטעמו). במקרה זה, התומכת פועלת עם הנתמכת, עבורה ובשמה מזה תקופה ארוכה ביותר של כ- 16 שנים, בהסדר רצוני מתוך בחירה חופשית והסכמה של שני הצדדים, ולאחר שהנתמכת שבה וגילתה רצונה בכך. משמע, יש מי שמוכנה לדאוג לענייניה של הנתמכת.

לטענתם, יישום מודל 'תומך החלטות' עולה בקנה אחד עם הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו המכיר באוטונומיה כזכות יסוד ומאפשר פגיעה בה רק באופן מידתי כשאין חלופה ראויה ופחות פוגענית. ב"כ המבקשת מדגישים כי לאחר בחינת נתוניה של המבקשת, שנשקלו במסגרת צוות רב מקצועי, אשר כלל את נציגי שירותי הרווחה, עמותת 'יד ריבה' - סיוע משפטי לקשיש' והקליניקה לזכויות זקנים וניצולי שואה באוניברסיטת בר אילן, הם סבורים כי המקרה דן מתאים להחלטת מודל 'תומך החלטות' במתן סיוע למבקשת (הנתמכת), בניהול ענייניה הכספיים על ידי התומכת.

קיימתי דיון בנוכחות המבקשת, התומכת, באי כוח המבקשת, ב"כ היועמ"ש (הרווחה), מנהלת מחלקת הקשיש בעיריית חיפה ועו"ס קשישים.

ב"כ היועמ"ש טענה כי אין ליתן כל סעד בבקשה זו מאחר והמצב בפועל לא ישתנה עם החלטת בית המשפט. המבקשת ממילא נעזרת בחברתה, ושירותי הרווחה אינם גורם מפקח על התומכת. ב"כ היועמ"ש ביקש כי בית המשפט יורה על עריכת תסקיר עו"ס לסדרי דין ויימנע מליתן החלטה.

ב"כ המבקשת הדגישו כי המודל המוצע עדיף מלהשאיר את המצב כמו שהוא. המתווה החדש המוצע קיים במדינות מערביות ומעוגן באמנה שישראל אישרה והוא נותן תוקף ופיקוח למצב שקיים בפועל. לטעמם, יש ליתן פרשנות דינמית ההולמת את רוח הזמן, ובמונח 'במקומו' המופיע בסעיף 33(א)(4) לחוק, יש לקרוא 'יחד עמו'. המבקשת חפצה שהחברה התומכת תלווה אותה. היא מעוניינת במעורבותה, אך לא במקומה. לתומכת יש אחריות, היא מחויבת לסייע ולדווח אם מצבה של המבקשת יתדרדר. היא תקבל הדרכה וליווי אחת לחודש. בפגישה יהיו התומכת, הנתמכת, נציגי הרווחה, נציגת 'יד ריבה' ונציגת הקליניקה לזכויות זקנים וניצולי שואה. מצב זה עדיף ממצב בו אין רשת תמיכה לא למבקשת ולא לתומכת. עוד מציין ב"כ המבקשת כי מתווה זה קיים בארגון 'בזכות', עבור צעירים מוגבלים ויש לאמצו וליישמו גם בזקנים.

מנהלת המחלקה לקשיש בעיריית חיפה שותפה לעמדה זו. בדיון היא ציינה כי שירותי הרווחה נתקלים בהרבה מאוד קשישים שאין להם עורך משפחתי- אין מי ש- 'שם עליהם עין'. מדובר בקשישים שהם לא במצב המצדיק מינוי אפוטרופוס או החלת חוק החוסים. הקשישים מתפקדים בקהילה ולא ניתן לצפות את הידרדרותם ואת השלב בו עלולים הם לעבור למצב של סיכון. שירותי הרווחה אינם מסוגלים לרשת את כל הקשישים בעיר חיפה והמנגנון המוצע מאפשר רשת פיקוח ובקרה. התומכת וכן המבקשת יהיו בקשר עם העו"ס השכונתית ויהיה שיתוף פעולה ודיווח.

בחנתי את המודל המוצע ואין לי אלא לברך עליו.

בפן המשפטי הגישו באי כוח המבקשת, עו"ד שלומית ברנס, עו"ד ד"ר מיקי שינדלר ועו"ד ד"ר מיטל סגל רייך, סקירה מקיפה ומשכנעת.

אוסף כי מניסיוני השיפוטי נחשפתי לכך כי אוכלוסיית הזקנים נתונה ביתר שאת ולרוב ללא הגנה מספקת על זכויותיה, למינוי אפוטרופוס, בין אם לבקשת בני המשפחה ובין אם לבקשת רשויות הרווחה. הגבלת הכשרות ומינוי אפוטרופוס נעשה במינוי של קבע וללא הגבלה או פיקוח על טיב ואיכות הטיפול. מצב זה יוצר קרקע פוריה לפגיעה של ממש בזכויות וברצונות החסויים על ידי האפוטרופוס שמונה. רק לאחרונה ביטלתי מינוי אפוטרופוס (עמותה) שבשל בתפקידו בטיפול בחסויה עת הנציג, שמינתה העמותה, כי יהיה בקשר עם החסויה, כלל לא דיבר את שפתה (א"פ 15-01-43640-01 החסויה נ' היועץ המשפטי לממשלה (ניתן ביום 6/4/15)).

במחקר שערך פרופסור ישראל דורון, בשנת 2001-2002 בו נבדקו כ- 500 תיקים בבתי המשפט בצפון הארץ, נחשף כי רוב מינוי האפוטרופוסות (64.4%) היה כלפי זקנים בני 65+. כמו כן, מהמחקר עלה כי כ- 95.2% מהתיקים צוין בתעודה הרפואית שהחסוי אינו מסוגל להביע את דעתו בעניין ולכן מוצדק לא להזמין לדיון ואף לא להמציא לו את הבקשה לאפוטרופוסות (ראה - דורון, ישראל (2008) הבלתי נראים - זקנים בצל אפוטרופוסות משפטיות, בתוך: הדרה חברתית

וזכויות אדם בישראל, י. דורון, וו.סלונים – נבו (עורכים). תל אביב: רמות). מחקר ישראלי נוסף (הייניק, י' וסולומיש, א' (2001) כיצד רופאים כותבים תעודות לעניין אפוטרופוס בחולה קשיש, הרפואה 140(ט), 827) מצביע על שדי בתעודה רפואית חלקית, המכריזה על האדם כבלתי כשיר או לחילופין די בתסקיר עו"ס התומך בבקשה ובבן משפחה המסכים להתמנות לאפוטרופוס כדי שבית המשפט לענייני משפחה ימנה אפוטרופוס גם על גופו וגם על רכושו, וזאת, מבלי שהזקן עצמו יהיה חלק מההליך וגם ראה מיכאל שינדלר, הגנה על שלום הזקן ומינוי אפוטרופוס, חברה ורווחה, כז, 2 (יוני 2007), עמ' 315-338; מרתה אלברטסון פיינמן שבירת מיתוסים בסיסיים: עצמאות, אוטונומיה ואי-תלות, מעשי משפט ה 15 (2013); יותם טולוב וארלן ס. קנטור, של מי החיים שלי? המאבק להשבת האוטונומיה והכשרות המשפטית לאנשים עם מוגבלויות, מעשי משפט ו (2014); דוחות מבקר המדינה (1991, 2003, 2012).

למודל המוצע יתרונות רבים - הוא אינו שולל מהמבקשת / הנתמכת את השליטה המלאה על אורח חייה, איכות חייה ורווחתה. הוא מעצים אותה, מעניק לה ביטחון, מחזק את תחושת העצמאות וכן אינו מאיין את השליטה על חייה, על משקל 'אל תשליכני לעת זקנה' (תהילים, פרק ע"א). הליווי שהיא מקבלת מהתומכת זוכה לפיקוח ובקרה באשר לאיכות הטיפול וטיב הטיפול וסיפוק צרכיה. התומכת מחויבת לאפשר לנתמכת לשמור על עצמאותה, רצונה החופשי ובחירתה. הסכמתה למתן תמיכה היא ללא כל תמורה אלא בהתנדבות ובעקבות ההיכרות הממושכת בין שתיהן. ידוע לתומכת כי הנתמכת רשאית בכל עת להודיע על ביטול התמיכה באופן חד צדדי וכי די בכך שלא יהיה עוד תוקף לתמיכה מטעמה; התומכת מחויבת למסור על כך הודעה למחלקת הרווחה בעיריית חיפה, ללא דיחוי. התומכת מתחייבת להשתתף במפגש מקצועי המתקיים אחת לחודש.

בראייה לעתיד, צופה אני כי יישום המודל בשטח יביא עמו תהיות וקושיות: טשטוש הגבולות בין מודל זה לבין המודל הקיים והשמרני - אפוטרופוסות, מצבי משבר בין התומך לבין הנתמך, האם יש להעדיף תומך מקצועי וחיצוני, או שיש ליתן עדיפות לדמות מוכרת, האם המודל המוצע מעניק ליווי תואם למקרים בהם הפן הרכושי מורכב יותר, או שיש לאמצו רק במקרים בהם ההכנסה מוגבלת וידועה ועוד שאלות שיעלו ויבואו מתוך הניסיון בשטח.

יחד עם זאת, אני בדעה כי יש לאמץ וליישם מודל זה המעניק אוטונומיה למבקשת, מכבד את כבודה ועצמאותה תוך הגנה מידתית. טיב הליווי ואיכותו נתונים לפיקוח ובקרה באופן שוטף. למבקשת נתפרט 'חליפה אישית' התואמת את צרכיה וזוכה לליווי אישי וצמוד. מנגנון זה אף נותן מענה, לעומס הרב המופקד על שירותי הרווחה אך אין בו כמתן פטור לשירותי הרווחה מתפקידם ומחובתם.

לאחר שבחנתי הנסיבות הקונקרטיות של המבקשת ושל התומכת, את היקף הליווי והתמיכה הניתן לשתייהן, את ההתחייבות שנוטלת על עצמה התומכת להיות עם ולא במקום, מחויבת לסייע ולדווח אם מצבה של הנתמכת הדרדר ומחויבת לקבל הדרכה אחת לחודש, אני מאמצת את מודל 'תומך החלטות' ונותנת לו תוקף של החלטה למשך 6 חודשים מהיום.

מתן צו לתמיכה בהחלטות משקף את טובת המבקשת, שומר על זכויותיה ובכך היא יוצאת נשכרת ואף אנו, כחברה.

עו"ס לסדרי דין תגיש תסקיר תוך 5 חודשים, היינו עד ליום 10/9/15 ובהתאם - אקבע את המשך בירור הבקשה. צו מינוי "תומך החלטות" יינתן בנפרד.

החלטה זו מותרת לפרסום לאחר שיושמו בה פרטים מזהים. המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים ותקבע לתזכורת מעקב ליום 10/9/15.

ניתנה היום, י"ט ניסן תשע"ה, 08 אפריל 2015, בהעדר הצדדים

מניפה לתומכים - שאלון 360

לאור ניתוח העיסוק, פרטנו כל שלב בתפקיד לסט שאלות שיוכל לסייע בקידום תהליך התמיכה המלא בקבלת ההחלטות, וכל שלב ממנו בנפרד. השאלות נבנו מתוך ניסיון רב שנים ומטרתן לשפוך אור על הנושא, ולהבין טוב יותר כיצד לבצע את המשך התמיכה. ניתן להשתמש בכלי זה ככלי עזר להנחיית תומכים או ככלי למשוב עצמי, כמו סרגל למדידה עצמית.

שלבי תהליך קבלת ההחלטות לאור מיפוי ניתוח העיסוק:

איך משתמשים בכלי?

1. זהו את השלב, הדילמה וההתלבטות מתוך שבעת השלבים הקיימים.
2. שאלו את עצמכם (אם הנכם משמשים כתומכים) או את התומך (אם הנכם מנחים תומכים) את השאלות המופיעות בהתאם לשלב שנבחר.
3. אספו תובנות והמשיכו לשלבים נוספים.

הנחיות לגזירה:

- א. גזרו לפי הפסים, כל עמודה בנפרד.
- ב. סדרו את הגזירות לפי הסדר:
 1. שער
 2. שותפים לפיתוח
 3. הנחיות
 4. יצירת אמון
 5. בירור רצון
 6. השלמה ואיסוף מידע רלוונטי
 7. הסבר המידע בשפה פשוטה
 8. מיפוי אפשרויות לרבות יתרונות וחסרונות
 9. שלילת אפשרויות ובחירת האפשרות
 10. תפקיד התומכים במימוש ההחלטה
 11. עמוד סיום

- ג. השתמשו בסיכה מתפצלת על מנת ליצור את המניפה.

בהצלחה!

כלי עבודה לתמיכה בקבלת החלטות

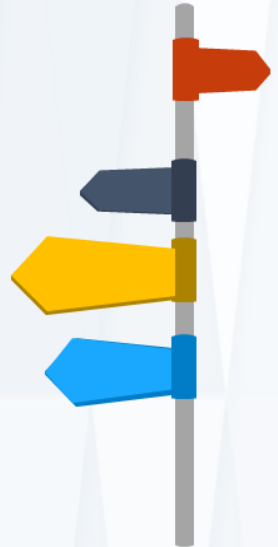
הנחיות

1. זהו את השלב, הדילמה
וההתלבטות מתוך שבעת
השלבים הקיימים.

2. שאלו את עצמכם
או את מקבלת
ההחלטות
את השאלות המופיעות
בהתאם לשלב שנבחר.

3. אספו תובנות והמשך
לשלבים נוספים.

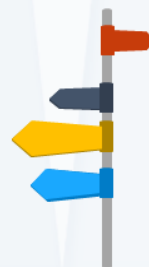
בהצלחה!

כלי עבודה
לתמיכה
בקבלת
החלטות

שאלון 360

פיתוח מתודולוגי – מפתחות

בהצלחה!

השלמה ואיסוף מידע רלוונטי	בירור רצון	יצירת אמון
מהם מקורות המידע הרלוונטיים לקבלת ההחלטה?	מה מקבלת ההחלטות רוצה לקדם?	עד כמה אתם מכירים את מקבלת ההחלטות?
באילו מקורות מידע חיפשתם יחד?	האם מקבלת ההחלטות אמרה לכם שזהו הרצון שלה?	עד כמה נוצרה ביניכם פתיחות?
מהי הסיבה שהמידע לא התקבל עד היום?	למה מקבלת ההחלטות רוצה לקדם נושא זה?	באיזו מידה אתם מבינים את המניעים שלה?
האם מקבלת ההחלטות שותפה מלאה או חלקית לחיפוש המידע?	האם לדעתכם מישוה אחר משפיע על הרצון שלה?	האם מקבלת ההחלטות משתפת אתכם בסוגיות אישיות?
האם צו בית משפט מספק או שנדרש ייפוי כוח ספציפי?	האם הרצון שלה עקבי וחוזר על עצמו?	באילו מקומות הייתם רוצים שיהיה יותר אמון ביניכם?
באיזה מקור מידע תוכלו ללמד את מקבלת ההחלטות לחפש בעצמה?	עד כמה קל למקבלת ההחלטות לבטא את הרצון שלה?	האם לדעתכם מקבלת ההחלטות מחכה לפגישה איתכם?

הסבר המידע בשפה פשוטה	מיפוי אפשרויות לרבות יתרונות וחסרונות	שלילת אפשרויות ובחירת האפשרות	תפקיד התומכים במימוש ההחלטה
• מהי הדרך שמצאתם להסביר את המידע?	• מהן כל האפשרויות שמיפיתם?	• אילו אפשרויות נשללו? למה?	• האם מקבלת ההחלטות ביקשה סיוע במימוש ההחלטה?
• האם נדרשו התאמות ודוגמאות מוחשיות?	• האם מקבלת ההחלטות מבינה את ההשלכות של כל אחת מן האפשרויות? ועד כמה היא מונעת משיקולים רגשיים?	• איזו אפשרות נבחרה? למה?	• האם בניתם תכנית למימוש ההחלטה?
• מה חשוב להסביר ביחס להחלטה?	• מהן היתרונות והחסרונות של כל אפשרות להחלטה שעומדת בפניה?	• איזו החלטה מקבלת ההחלטות הכי אהבה? האם היה פער מול הבחירה?	• מי אמור לפעול למימוש ההחלטה?
• האם הסברתם למקבלת ההחלטות את השפעות ההחלטה על חייה?	• איך גיליתם את כל היתרונות והחסרונות הקיימים? האם השתמשתם בדרך מסוימת?	• אילו שיקולים היו הכי משמעותיים בקבלת ההחלטה? לרבות שיקולים רגשיים.	• האם יש אנשים שאמורים לעזור במימוש ההחלטה?
• באיזו מידה הרגשתם שמקבלת ההחלטות מבינה את המידע?	• כמה אפשרויות הציעה מקבלת ההחלטות, וכמה אתם הצעתם כתומכים?	• האם היו חלופות שלא נשקלו? למה?	• האם מקבלת ההחלטות פעלה בהתאם להחלטה? אם לא, למה?
• איך זיהיתם שמקבלת ההחלטות הבינה?	• באילו דרכים ניתן להשיג את מה שמקבלת ההחלטות רוצה?	• איזו החלטה הכי נכונה לדעתכם? האם יש פער?	• אילו פעולות תוכלו ללמד את מקבלת ההחלטות כדי שתוכל לעשות זאת בעצמה?

מניפה לגזירה לתמיכה במקבל החלטות

השלמה ואיסוף מידע רלוונטי	בירור רצון	יצירת אמון
מהם מקורות המידע הרלוונטיים לקבלת ההחלטה?	מה מקבל ההחלטות רוצה לקדם?	עד כמה אתם מכירים את מקבל ההחלטות?
באילו מקורות מידע חיפשתם יחד?	האם מקבל ההחלטות אמר לכם שזהו הרצון שלו?	עד כמה נוצרה ביניכם פתיחות?
מהי הסיבה שהמידע לא התקבל עד היום?	למה מקבל ההחלטות רוצה לקדם נושא זה?	באיזו מידה אתם מבינים את המניעים שלו?
האם מקבל ההחלטות שותף מלא או חלקי לחיפוש המידע?	האם לדעתכם מישהו אחר משפיע על הרצון שלו?	האם מקבל ההחלטות משתף אתכם בסוגיות אישיות?
האם צו בית משפט מספק או שנדרש ייפוי כוח ספציפי?	האם הרצון שלו עקבי וחוזר על עצמו?	באילו מקומות הייתם רוצים שיהיה יותר אמון ביניכם?
באיזה מקור מידע תוכלו ללמד את מקבל ההחלטות לחפש בעצמו?	עד כמה קל למקבל ההחלטות לבטא את הרצון שלו?	האם לדעתכם מקבל ההחלטות מחכה לפגישה איתכם?

תפקיד התומכים במימוש ההחלטה	שלילת אפשרויות ובחירת האפשרות	מיפוי אפשרויות לרבות יתרונות וחסרונות	הסבר המידע בשפה פשוטה
האם מקבל ההחלטות ביקש סיוע במימוש ההחלטה?	אילו אפשרויות נשללו? למה?	מהן כל האפשרויות שמיפיתם?	מהי הדרך שמצאתם להסביר את המידע?
האם בניתם תכנית למימוש ההחלטה?	איזו אפשרות נבחרה? למה?	האם מקבל ההחלטות מבין את ההשלכות של כל אחת מן האפשרויות? ועד כמה הוא מונע משיקולים רגשיים?	האם נדרשו התאמות ודוגמאות מוחשיות?
מי אמור לפעול למימוש ההחלטה?	איזו החלטה מקבל ההחלטות הכי אהב? האם היה פער מול הבחירה?	מהן היתרונות והחסרונות של כל אפשרות להחלטה שעומדת בפניו?	מה חשוב להסביר ביחס להחלטה?
האם יש אנשים שאמורים לעזור במימוש ההחלטה?	אילו שיקולים היו הכי משמעותיים בקבלת ההחלטה? לרבות שיקולים רגשיים.	איך גיליתם את כל היתרונות והחסרונות הקיימים? האם השתמשתם בדרך מסוימת?	האם הסברתם למקבל ההחלטות את השפעות ההחלטה על חייו?
האם מקבל ההחלטות פעל בהתאם להחלטה? אם לא, למה?	האם היו חלופות שלא נשקלו? למה?	כמה אפשרויות הציע מקבל ההחלטות, וכמה אתם הצעתם כתומכים?	באיזו מידה הרגשתם שמקבל ההחלטות מבין את המידע?
אילו פעולות תוכלו ללמד את מקבל ההחלטות כדי שיוכל לעשות זאת בעצמו?	איזו החלטה הכי נכונה לדעתכם? האם יש פער?	באילו דרכים ניתן להשיג את מה שמקבל ההחלטות רוצה?	איך זיהיתם שמקבל ההחלטות הבין?
●	●	●	●

בהצלחה בדרך

פיתוח מתודולוגי מפתחות פתרונות הדרכה